صد و ده نکته

نویسنده : عباسعلی حقیقی‌زاده

بسم الله الرحمن الرحیم

صد و ده نکته

نویسنده:

عباسعلی حقیقی زاده

ناشر چاپی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

صد و ده نکته

مشخصات کتاب

نویسنده : عباسعلی حقیقی‌زاده

ناشر : مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

مقدمه

خلاصهٔ المکاسب

اَللّٰهُمَ اِنّی اسئلُکَ رزقاً حَلالاً طَیبا

تبعات حرام‌خواری

و

(حق‌الناس)

هیـچ کس در زمین نباشـد، جز اینکه رساندن روزی آن بر خداوند قادر تواناست. بهمین دلیل خداوند، احمق را روزی زیاد می‌دهد تا خردمند بفهمد که رزق و روزی با زیرکی و چاره‌گری بدست نمی آید.

هُوَ الرزاق

العباده سبعون جزءاً و افضلها طلب الحلال: عبادت هفتادجزء دارد که بیشترین‌قسمت آن طلب‌حلال است.

غم روزی مخور بر هم مزن اوراق دفتر را

که قبل از طفل ایزد پر کند پستان مادر را

انسـانی که مقـدر شـده است، جهت امتحـان پا باین جهان خاکی گـذارد و پس از طی دوران طفولیت و رسیـدن به تکلیف و قبل از تشکیل‌خانواده، موظف است حرفه‌ای مشروع و قانونی جهت کسب‌روزی‌حلال را داشته‌باشد.

لذا طلب رزق حلال برای هر مرد و زن مسلمان و شیعه واجب است.

رزق حلال است که به انسان روح عبادت و تعالی و فرشـته‌گونه شـدن می‌دهد. و توفیق بندگی توسط لقمه حلال افزایش می‌یابد تا بـدرجه قرب الهی و مستجاب‌الدعوت شـدن می‌رسـد. و انرژی بـدن اگر از حلاـل تأمین شود موجب قبولی عبادات است ولی رزق حرام علاوه بر قبول نشـدن عبـادات، منجر به کسـالت و نگرانی و استرس و امراض جسـمی و روحی شـده و انسـان را به حیوانیت و قسی‌القلب (عدم پذیرش حق) شدن و شقاوت و افکار شیطانی سوق می‌دهد.

در حوادث روزنامه‌ها روزی نیست که درج حادثه‌ای ناگوار که منجر به قتل یا تجاوز یا کلاهبرداری و غیره را نداشـته باشـیم و همه اینها ریشه‌اش در لقمه حرام است.

در فقه شـیعه جهت شروع کسب و کار الفقه ثم المَتْجَرْ آمده است بدین معنی که قبل از کسب و کار دستورات آنرا یاد بگیریم بعداً به کسب و کـار و تجـارت روی آوریم در غیر این صورت آلوده ربـا و حرام خواهیم شـد، بهمین دلیـل در اصـفهان و دیگر شـهرها حوزه های علمیه را در بازارها ساخته‌اند. حالا که تجارت از بازارها فراتر رفته و به پاساژها و دفترها و اینترنتها و ایمیلها کشـیده شده دسـتورات اسلام همچنان باقی است و یک مسلمان بهر طریق ممکن باید از متخصصین دینی کسب‌تکلیف کرده بعداً اقدام به‌کسب و تجارت‌کند.

از طرف دیگر تنوع شـغلها و تخصصـهای گوناگون آنقـدر فراوان است که برای هر کدام مقاله‌ای باید اختصاص داد که از حوصله

این جزوه خارج است لذا شاغلین محترم با توصیه‌هائی که آمده و کلی گوئی شده خود به جزئیات واقف خواهند شد.
در ضمن انتقاداتی که از حرفه‌های مختلف شده برادران مؤمن را شامل نمی‌شود، زیرا المومن کَیِسٌ (مؤمن زیرکتر از آن است که مورد انتقاد قرار گیرد) و قبل از هر کار بوظایف شرعی خود واقف خواهد بود.
در روایت است کسی که برای کسب روزی حلال از منزل خارج شود همانند مجاهد در راه خدا می‌باشد. و کاسب حبیب (دوست) خداست.
امید است با ۱۱۰ توصیه این مقاله و تمهیدات و اراده شخصی خوانندگان و کسبه محترم ایران اسلامی علاوه بر تحصیل رزق حلال، جامعه‌ای اسلامی و امام زمان‌پسندانه داشته باشیم (انشاءا ...تعالی).
نگارش و تنظیم:
عباسعلی حقیقی‌زاده

توصیه ۱)

رزق هر انسانی از راه حلال و طیب و طاهر مقدر شده است، مگر اینکه خود شخص یا والدین آنرا حرام کنند. (لذا خداوند ضامن روزی حلال است).

توصیه ۲)

رزق دو نوع است یکی رزقی که ترا می‌طلبد (رزق حلال) و دیگری آنکه تو آنرا می‌طلبی (روزی حلال یا حرام با تلاش بیشتر).

توصیه ۳)

وجود تقوی (پرهیز از گناه) در وسعت رزق حلال مؤثر است.

توصیه ۴)

کسی که اخلاق اسلامی داشته باشد و از حسن خلق برخوردار باشد در وسعت رزقش مؤثر است.

توصیه ۵)

عمل به واجبات و ترک محرمات و درصدد اصلاح امر آخرت بودن باعث تأمین دنیا و مایحتاج شخص می‌شود.

توصیه ۶)

خواندن نمازهای یومیه در اول وقتشان در وسعت رزق حلال مؤثر است.

توصیه ۷)

خواندن نوافل بخصوص نافله شب در وسعت رزق حلال مؤثر است.

توصیه ۸)

توکل داشتن به خداوند متعال و سنجیدن جوانب کارها در وسعت رزق حلال مؤثر است.

توصیه ۹)

اطاعت از والدین تا جائی که معصیت خدا نباشد، بخصوص احترام و اطاعت از مادر در وسعت رزق مؤثر است.

توصیه ۱۰)

بیدار بودن در بین طلوعین و مشغول بعبادت شدن در وسعت رزق حلال مؤثر است.

توصیه ۱۱)

رزق را به فراوانی ندانید بلکه به کیفیت آن فکر کنید، زیرا بسا ثروتهای زیاد که در کنارش معلولیت و مصائب اعتیاد وجود دارد که منجر به نابودی ثروت است.

توصیه ۱۲)

اگر کسب و رزق شما حلال است مطمئن باشید در آمد شما کفاف زندگی شما را تا آخر عمر خواهد داد. اگر چه کم باشد، زیرا تبعات مال حرام را مثل مریضی، معلولیت، اعتیاد، سرقت و تصادفات و غیره را ندارید.

توصیه ۱۳)

اگر دکتر هستید، دقت کنید تشخیص شما دقیق و صحیح باشد، بعداً دست به قلم شوید و نسخه تجویز کنید و همواره سوگند خود را در نظر گرفته چنانچه تشخیص نمی‌دهید، حق ویزیت بیمار را پس دهید که مالک نیستید.

توصیه ۱۴)

اگر بیمار در حال فوت یا وضعیت اضطرار بسر می‌برد، نجات بیمار واجب است اگر تعلل کردید و مسائل مالی باعث شد بیمار جان دهد. ضامن هستید.

توصیه ۱۵)

اگر وکیل هستید، در چهارچوب وکالت با موازین شرعی و اخلاقی جلو بروید و حق را بگوئید اگر چه بضرر موکل شما باشد و الا مالک آن پول نیستید.

توصیه ۱۶)

اگر قاضی هستید در قضاوت عجله نکنید و تنها به پرونده و محتویات آن توجه نداشته توسط قاضی تحقیق یا شخص دیگر مجدداً تحقیق کرده و در حد یقین رأی صادر کنید.

توصیه ۱۷)

اگر در مسند قضاوت قرار دارید خیلی راحت و فارغ‌البال باشید.
(هیچگونه فشار روحی و جسمی بر شما غالب نباشد حتی کفش شما راحت باشد و گرسنه نباشید).

توصیه ۱۸)

اگر نانوائیـد، آنچنان که برای منزل خود نان می‌بریـد، برای مشتری نان پخت کنیـد و کاری کنیـد که بر سر سـفره همه بگویند خدا برکتش دهد.

توصیه ۱۹)

اگر قصابیـد، ذکر و یاد خـدا را فراموش نکنید و بین مشتریان پول‌دار و فقیر تفاوتی قائل نشوید و بر مبنای عدالت گوشت را تقسـیم کنید.
و اگر گوشتی که به مشتری می‌دهید خلاف آن است که می‌خواهد معامله شما اشکال دارد.

توصیه ۲۰)

اگر میوه‌فروشید و در ته نایلون مقداری میوه خراب قرار داده‌اید و روی آنرا جلو مشتری پر می‌کنید غش در معامله کرده‌اید.
توصیه ۲۰) اگر خواربارفروشـید و روی بـار بـا وسط و زیر بار فرق می‌کنـد غش در معامله کرده‌ایـد و اگر برای طراوت به آنها آب بزنید مشغول ذمه مشتری هستید.

توصیه ۲۱)

اگر طلا فروشـید، علاوه بر نجابت و عفت چشم بایـد عیار و وزن آنرا به مشتری تـذکر دهیـد و از مبادله طلا با طلا احتراز کنید. که معامله ربوی می‌شود. مگر اینکه جداجدا حساب کنید و طلای مشتری خریداری شود و طلای خود فروخته شود.

توصیه ۲۲)

اگر پارچه فروشید از متر استاندارد و پلمپ شده استفاده کنید و حتی‌المکان چند سانتیمتر بیشتر به مشتری بدهید.
توصیه ۲۳)
اگر شغل شما توزینی است مقداری کفه بار پائین‌تر باشد که قرآن وای بر کم فروشان را تهدید کرده است.

توصیه ۲۴)

اگر راننـده هستیـد، طبق ضوابط راهنمائی و رانندگی عمل کنید و آنچه کرایه تعیین شده است در هر مورد بگیرید چنانچه زیادتر از حد معمول باشد بدون رضایت مشغول ذمه ایشان هستید.
در اتوبوسـهای برون‌شـهری هزینه تغذیه مسافر گرفته می‌شود و راننده و کمک راننده موظف به پذیرائی می‌باشـند اگر تخلفی انجام گیرد ضامن هستید.

توصیه ۲۵)

اگر شیرینی فروش هستید و خدای نکرده جنس خراب و مسموم شده را به مشتری بدهید و مریض شود آنچه وقت و هزینه صرف می‌شود تا بهبودی یابد را ضامن هستید.

توصیه ۲۶)

اگر در امر کشاورزی فعالیت دارد و تولید انگور یا خرما دارید و مطمئن هستید که خریدار آنها را برای تهیه شراب می‌خواهد معامله شما حرام است.

توصیه ۲۷)

اگر فروشنده سلاح سرد یا آلات قتل یا سلاح گرم هستید و مطمئن هستید آن سلاح را بر امر شر یا رعب و وحشت و سوء استفاده می‌خواهد از فروش آن باید امتناع کرد.

توصیه ۲۸)

اگر عکاس یا فیلمبردار هستید، بدون اجازه حق فیلمبرداری و عکس‌برداری ندارید و در صورت اجازه از آنها نباید سوء استفاده شود در غیر این صورت مرتکب حرام شده‌اید.

توصیه ۲۹)

اگر آرایشگر هستید با کمال دقت کار خود را انجام دهید و از اشاعه فرهنگ غرب پرهیز کنید و از اصلاح آقایان همانند خانم‌ها و بالعکس پرهیز کنید.

توصیه ۳۰)

اگر بوتیک دارید و از مانکن برای تبلیغ استفاده می‌کنید طوری باشد که اشاعه وقاحت و غرب زدگی نباشد.

توصیه ۳۱)

اگر ویدئو کلوپ دارید از اشاعه فرهنگ غرب و فیلم و CD یا دیسکت‌های غیرمجاز پرهیز کنید.

توصیه ۳۲)

اگر سوپرمارکت دارید واقف باشید فروش مسکرات و اجناس نجس مانند خون و مردار حرام است، حتی مواد اعتیادآور اگر چه جنبه داروئی هم داشته باشد به پزشک و پزشک داروساز مربوط می‌شود نه شما.

توصیه ۳۳)

اگر داروخانه دارید خود را ملزم بوجود دکتر داروساز بدانید و از فروش دارو بخصوص داروهای مسئله‌دار بدون نسخه پرهیز کنید.

توصیه ۳۴)

اگر لوازم خانگی تعمیر می‌کنید، آنچه تعمیر کرده‌اید یا فقط قطعه‌ای که تعویض کرده‌اید را مطرح کنید و زیاده را مالک نیستید.

توصیه ۳۵)

اگر مالک هستید، خود را به جای مستأجر قرار دهید و بضاعت وی را در نظر بگیرید، طوری باشد که مبلغ اجاره قابل تحمل باشد.
توصیه ۳۶)
اگر مستأجرید، رعایت حال صاحب خانه خود را بکنید، فکر نکنید با پرداخت مبلغ اجاره بها دیگر مالک محل شده‌اید هر کاری می‌توانید انجام دهید؟!

توصیه ۳۷)

اگر جنس تولید می‌کنید بدانید رقابت جهانی است و هر دهه کشوری گوی سبقت اقتصادی را از دیگران می‌برد و علاوه بر کیفیت کالا قیمت تمام شده نازلتر ارائه داده می‌شود، بنابراین سعی در رقابت جهانی داشته باشید نه تازه‌کاران داخلی.

توصیه ۳۸)

اگر ارتشی هستید، دقت کنید آموزشهای رزمی شما برای دشمن است نه برای برخ کشیدن خانواده یا شهروندان محترم و قانونمند.

توصیه ۳۹)

اگر شغل راهنمائی و رانندگی دارید، ضمن علاقمند بودن به شغل و پیاده کردن مقررات با شهروندان با احترام و بحق برخورد کنید.

توصیه ۴۰)

اگرشغل شما درودگریست (نجار) سعی کنید کار خود را با دقت و تمیز و زیبا و محکم تحویل دهید که خودتان از کارتان راضی باشید و موقع کار بدانید این شغل شریف شغل یحیی پیامبر است و اره را شیطان اختراع کرد که توسط آن درختی را که حضرت یحیی در آن مخفی شده بود بریدند و شما از عمل اره و تیشه و رنده عبرت بگیرید.

توصیه ۴۱)

اگر شغل شما لوازم بهداشتی است یا شغلی که بیشتر با خانمها معاشرت دارید علاوه بر پاکی چشم و نجابت و در نظر گرفتن اینکه عالم محضر خداست و بنده خوب در محضر خدا معصیت نمی‌کند مضافاً باینکه علاوه بر حضور دو ملائکه که اعمال خوب و بد را می‌نویسند نه ملائکه دیگر مربوط به فکر و قلب، چشم، گوش، دست و پا و غیره هستند.
بنابراین ضمن رعایت موارد فوق درب مغازه را باز بگذارد که اگر درب بسته باشد سومی شما شیطان خواهد بود.

توصیه ۴۲)

اگر هتلدار یا مهمانسرا دارید از اسکان‌دادن افرادمشکوک و بدون کارت‌شناسائی و معلول‌الحال و فاسق و فاسد بهر قیمت پرهیز نمائید، در غیر این صورت علاوه بر پیگرد قانونی، شما در گناه آنان شریک هستید و در آمدتان حرام است.

توصیه ۴۳)

اگر کارمند یا شاگرد اداره یا مغازه‌ای هستید، طبق ضوابط تعیین شده در قرارداد روز اول چه کتبی و چه شفاهی باید عمل کنید، در غیر این صورت درآمد شما اشکال خواهد داشت.

توصیه ۴۴)

اگر بنگاه معاملاتی دارید (چه اتومبیل یا کامیون و اتوبوس و چه املاک) سعی کنید معایب را هم مطرح کنید و خود را جای خریدار و فروشنده قرار دهید و از جدول کمیسیون تخلف نکنید و قرارداد را بدون عیب و قطعی و زمان تعیین کنید و در مواقع بیکاری از غیبت و تهمت و اوهام بپرهیزید. که ثابت کردن خیلی مطالب آسان نیست.

حتی اگر ریالی از حقوق طرفین ضایع گردد بعهده واسطه است و درآمد او را اگر طرفین راضی نباشند حرام می‌کند.

توصیه ۴۵)

اگر آژانس (تاکسی تلفنی) دارید از رانندگان با ایمان و متأهل و بدون سوء سابقه استفاده کنید و به رانندگان محترم در مواقع بیکاری توصیه می‌شود به جای غیبت و تهمت به مطالعه کتب و روزنامه و هر چه مورد علاقه‌شان است بپردازند و در جابجائی مسافرین اگر به مورد مشکوکی برخورد کردند که شبکه توزیع مشروبات یا مواد مخدر و یا روابط نامشروع جنسی را رواج می‌دهند هر چه سریعتر اماکن شهر را در جریان قرار دهید که همکاری با موارد فوق جرم و درآمدهای این موارد حرام است.

توصیه ۴۶) اگر کارمند بانک یاقرض‌الحسنه هستید، چنانچه روابط شما و مشتری بیشتر از حد معمول خودمانی شد و نسبت به دیگران تبعیض قائل شدید، درآمدتان حرام است چون رشوه دهنده و رشوه گیرنده هر دو در آتش جهنم‌اند. مگر حق دیگری ضایع نشود.

توصیه ۴۷)

اگر شغل شما مرغ و ماهی فروشی است از خیر چند گرم آب ناقابل که در شکم آنهاست بگذرید و چنانچه ماهی‌ها فاسدند یا مرغ‌ها بیماری داشته‌اند فروش آنها ضمان ایجاد می‌کند و در صورت مریضی افراد آنچه برای رفت و آمد و وقت و غیر هزینه می‌کنند شما ضامن هستید.

توصیه ۴۸)

اگر مکانیک اتومبیلید همانند دکتر باید عیب را اول تشخیص دهید بعد به تعویض یا تعمیر قطعات بپردازید و هر چه لوازم یدکی خریداری شد بدون وابستن با فروشنده و دروغ به مشتری حقیقت را گفته و دستمزد بگیرید، چنانچه دروغی یا حیله‌ای بکار رود درآمد شما حرام است.

توصیه ۴۹)

اگر تجارتی دارید چه داخلی و چه خارجی با درصد کم اجناس خود را توزیع کنید و بدانید برکت کسب و تجارت به منفعت کم است و در این راستا سعی کنید به تولید کنندگان داخلی صدمه نزنید و حتی‌المکان از تولیدات داخلی برای صادرات استفاده کنید و مواظب باشید اشاعه فرهنگ غرب نشوید.

توصیه ۵۰)

اگر نگهبان سازمان یا مؤسسه یا کارخانه‌ای هستید علاوه بر بیداری سر پست خود، موظف به تعهدات نگهبانی و قراردادهای شما و کارفرما باشید.

توصیه ۵۱)

اگر استاد دانشگاه یا معلم هستید، بدانید شما برای دانشجویان و محصلین حکم پدر را دارید و آنها را علاوه بر هدایت رشته مورد علاقشان به معنویت هم هدایت کنید و بفرمائید همه علم برای تعالی معنوی است نه مادی صرف.

توصیه ۵۲)

اگر دوزنده یا خیاط هستید، بدانید شئونات جامعه اسلامی اجازه نمی‌دهد مرد برای زن یا زن برای مرد اندازه بزند و بعداً آن را پرو و دوزندگی کند.

همچنانکه دکتر مرد، مرد را بهتر است معاینه کند و دکتر زن، زن را. مگر در موارد استثنائی.

توصیه ۵۳)

اگر متصدی شهربازی و مراکز تفریحی هستید، بدانید اولین مطلب ایمنی دستگاههای شهربازی مطرح است و بایستی از صحت دستگاهها ۱۰۰٪ اطمینان داشته باشید و محیط را برای تفریح سالم با موازین شرعی آماده کنید که حتی موقع نماز صدای اذان را پخش کنید و از ورود افراد ناباب که مزاحمتی برای دیگران ایجاد می‌کنند ممانعت کنید.

توصیه ۵۴)

اگر شخصیت اجتماعی یا مدیر و مسئولیتی دارید بدانید یکساعت عدالت از ۶۰ سال عبادت بالاتر است لذا در تصمیم‌گیری‌ها انصاف و عدالت را چراغ کار خود قرار دهید.

توصیه ۵۵)

اگر آلومینیوم کار و سازنده درب و پنجره آلومینیوم هستید برای اتصال قوطی‌ها از میلگرد حداکثر ۱۰میلیمتری استفاده کنید نه از ۱۲، ۱۴، ۱۶ که غش در معامله است و غش در معامله حرام است و مالك پول نخواهید شد.

توصیه ۵۶)

اگر در جنبه‌های تبلیغاتی و روزنامه‌نگاری فعالیت دارید و بوسیله اوراق یا خطی یا بوسیله درج در روزنامه و جراید یا نطق در مجامع یا بوسیله دیگر به کسی امری را صریحاً نسبت دهید یا آنها را منتشر نمایند که مطابق قانون آن امر جرم محسوب می‌شود و اگر نتوانید صحت آن اسناد را ثابت نمایند هتک حرمت انجام داده‌اید که موجب حد است و یک ماه تا یک سال حبس و ۷۴ ضربه شلاق یا یکی از آنها حسب مورد محکوم خواهید شد.

توصیه ۵۷)

اگر دندانپزشک هستید و بیش از حد معمول و لازم برای کسب پول دستورات غیرلازم دادید و یا دندانی که دیگر قابل استفاده نیست را بیش از ارزشش هزینه کردید ضامن هستید.

توصیه ۵۸)

اگر شغلی دارید که هزینه آن توافقی است، سعی کنید با انصاف رفتار کنید زیرا درآمدی که از راه تعدی و اجرت بیش از حد حاصل شود صرف امور ناخوشایند خواهد شد.

توصیه ۵۹)

اگر در نزدیکی شما همکاری وجود دارد بهتر است با توافق یکدیگر چند نوع جنس را شما ارائه دهید و چند جنس دیگر از نوع دیگر را همسایتان و اگر امکان ندارد بدانید یکی از سوالات شب اول قبر (بعد از آنکه لحد را پوشانیدند) سوال از همسایه است که با همسایه‌ات چگونه رفتار داشتی؟!

توصیه ۶۰)

اگر در کسب و کارتان خلف وعده زیاد بچشم می‌خورد و مرتباً چکها برگشت شده و تولید استرس برایتان کرده با تحقیقات کافی مقداری از سرمایه خود را در بازار بورس شرکت دهید.

توصیه ۶۱)

اگر در شرایطی هستید که رسیدن به ثروت از راه صحیح و حلال ممکن نیست و با فقر و گرسنگی روزگار می‌گذرانید. پاکی و نجابت و ایمان خود را حتی به قیمت همه دنیا از دست ندهید و بدانید نعمت ایمان و ولایت ائمه اطهار بر همه دنیا فزونی دارد و بر اثر صبر و بردباری مشکلات و ناراحتیها تبدیل به راحتی و گشایش خواهد شد، مهم این است که صبور و با ایمان باشید و از جاده سلامت روح و ایمان منحرف نشوید که صبح نزدیک است.

توصیه ۶۲)

پیامبر (ص) فرمودند: همانا پاکیزه‌ترین شغل، شغل بازرگانانی است که چون سخنی گویند دروغ نگویند و هر گاه امانتی به آنها سپرده شود خیانت نکنند و هر گاه وعده دهند، خلف وعده نکنند.

وقتی چیزی می‌خرند، از آن نکوهش نکنند و وقتی چیزی می‌فروشند، تعریف و تبلیغ نکنند و هر گاه بدهکارند (در پرداخت بدهی خود) تعلل نورزند و هر گاه طلبکار باشند (برای گرفتن طلب خود) فشار نیاورند.

توصیه ۶۳)

پاکترین درآمد مسلمان، تیری است که در راه خدا می‌اندازد. (توضیح اینکه مدافع مرزهای اسلامی و مدافع امنیت شهروندان احتیاج به سلاح گرم دارد و در بعضی مواقع بکار بردن آنها لازم می‌شود، در چنین مواقع شخصی تیرانداز با قصد قربت شروع به تیراندازی می کند که مؤید امدادهای غیبی هم خواهد شد.

توصیه ۶۴)

هر گونه صنعت و فنی که بندگان خدا بیاموزند یا به دیگری یاد دهند مانند نویسندگی، حسابداری، بازرگانی، زرگری، بنایی، بافندگی، رفوگری، دوزندگی و فن نقاشی بشرط آنکه جانوران ذیروح نباشد و ساختن انواع ابزارهائیکه مورد نیاز مردم است و از آنها بهره برداری می کنند و امورشان می گذرد و وسیله تأمین زندگی آنهاست.
انجام دادن و آموزش دادن و کار کردن با آنها و تصرف در آنها برای خود و دیگری حلال و مجاز می‌باشد.

توصیه ۶۵)

ساختن ابزارهائیکه هم در راههای درست کاربری دارند و هم در راههای نادرست و ابزار، کمک بهر دو می‌باشند آموختن و آموزش دادن این گونه فنون و اجرت گرفتن برای آنها و در راه آنها و کار کردن در این حرفه‌ها و برای این حرفه‌ها برای کلیه مردم در صورتیکه اهل صلاح باشند، بلامانع است اما بکار بردن این ابزارها در راه فساد و زیان زدن بهر کسی حرام است. و بر استاد و شاگرد و کاسب این صنایع و فنون گناهی نیست، زیرا منافع اینها بیش از جهات مضرشان می‌باشد و گذران زندگی مردم و بقا و پایداری آنها به این ابزارها بستگی دارد.
بلکه گناه و بکار بردن آنها بعهده کسی است که از این وسایل در راههای فساد و حرام استفاده کند.

توصیه ۶۶)

خداوند متعال صنایع و فنونی را بطور کلی حرام کرده که جز فساد و تخریب، کاربری دیگر نداشته باشند. نظیر سازها و نی‌ها و ...و هر آلت لهو و لعب دیگری و صلیبها، تنها، و ساختن نوشابه‌های حرام و آنچه که فساد محض در آن است و هیچوجه صلاح و امر مثبتی در آنها وجود ندارد. آری یاد دادن و یاد گرفتن و اشتغال ورزیدن بآنها و اجرت و مزد گرفتن برای آنها و هر گونه تصرفی در آنها حرام است.
مگر صنعتی باشد که گاه در امور روا و مجاز و گاهی هم راه معصیت داشته باشد (در امور مجاز حلال است).

توصیه ۶۷)

کشاورزی یا پرورش روئیدنیهائیکه خوردن آنها برای انسان حلال و رواست شامل دانه‌ها و حبوبات مانند گندم، جو، برنج، نخود و دیگر انواع حبوبات و دسته کنجدها و جزء آنها، هر گونه دانه‌ای که موجب تغذیه و تقویت جسم انسان باشد و خوردن آن حلال باشد کشت آنهم حلال است و هر چه برای جسم انسان ضرر دارد، خوردنش حرام است. مگر در حال ضرورت و زیر نظر پزشک معالج.

توصیه ۶۸)

پیامبر (علیه‌السلام) فرمودند: هرگز کسی غذایی بهتر از دسترنج خود، نخورده است. پیامبر خدا، حضرت داود علیه‌السلام (با ساخت زره) از دسترنج خود می‌خورد.
هر که شب را با تنی خسته از کار بخوابد، آمرزیده شود.

توصیه ۶۹)

پاکیزه‌ترین کارها، درآمدی است که انسان با دسترنج خود کسب کند.

توصیه ۷۰)

پاکترین کسب و درآمد، دسترنج آدمی است و هر معامله‌ای که با درستکاری همراه باشد. و کار کردن انسان با دست خودش.

توصیه ۷۱)

پیامبر خدا(علیه‌السلام) بهترین درآمد، درآمد کارگری است که در کارش صداقت داشته باشد (یعنی صحیح انجام دادن و از وقتش نکاهد).

توصیه ۷۲)

خداوند عزوجل به داود (علیه‌السلام) وحی فرمود، اگر نبود که از بیت المال میخوری و با دستت اصلاً کار نمی‌کنی، البته نیکو بنده‌ای بودی.
حضرت داود چهل بامدادگریست، آنگاه خدای عزوجل به آهن وحی کرد، برای بنده‌ام داود نرم شو و آهن در دست داود نرم گردید، از آن پس داود روزی یک زره می‌بافت و آنرا به هزار درهم می‌فروخت پس (در یک سال) سیصد و شصت زره بافت و آنها را به سیصد و شصت هزار درهم فروخت و بدین ترتیب از بیت‌المال بی‌نیاز شد.

توصیه ۷۳)

اگر در حال تلاش و کوشش هستید که تأمین زندگی خود و خانواده را بدست آورید و از احتیاج به مردم مبرا باشید و خدا ناکرده بر اثر حادثه‌ای جان بجان آفرین تسلیم کنید در بهترین حالات از دنیا رفته‌اید، مبادا در حال انجام معصیتی از معاصی خدا عزوجل باشیم و اجل ما برسد که در بدترین حالات از دنیا رفته‌ایم.

توصیه ۷۴)

امام علی(علیه‌السلام): در هوای داغ نیمروز برای کارکردن بیرون از خانه می‌رفتند در حالیکه نیازی نداشت (خودش برود) علتش این بود که می‌خواست خدای متعال ببیند، او برای کسب روزی حلال زحمت می‌کشد. (بیابند ما هم سعی می‌کنیم) امیرالمومنین(علیه‌السلام) از دسترنج خود هزار بنده خرید و آزاد کرد و نخلستانهای زیادی را تأسیس نمود و حتی حفر چاه می‌کردند و در تاریخ است هشتاد جنگ نمود و هشتاد قنات را خود آبی نمود و همه آنها را وقف نمود بطوریکه معاویه به

امروعاص گفته بود تفریح علی در میدان جنگ است و سختی او در صلح که حفر قنات و کشاورزی می کند.

توصیه ۷۵)

مردی به رسول خدا (علیه‌السلام) عرض کرد من این فرزندم را سواد آموخته‌ام، حالا او را بچه شغلی بگمارم؟ حضرت فرمود: خدا پدرت را بیامرزد، او را در هر شغلی بگذار امام به پنج گروه مسپارش: سیاه، زرگر، قصاب، گندم فروشی (محتکر) و برده‌فروش.
مرد عرض کرد ای رسول خدا سیاء کیست؟ فرمودند: کسی که کفن می‌فروشد (فقط) و آرزوی مرگ افراد امت مرا دارد، در حالیکه یک نوزاد امت خود را، از هر آنچه آفتاب بر آن می‌تابد بیشتر دوست دارم. اما زرگر، زیرا به فکر مجنون ساختن افراد امت من است اما قصاب، زیرا آنقدر حیوان می کشد که رحم از دلش رخت برمی‌بندد، اما گندم فروش زیرا ارزاق امت مرا احتکار می کند. اما برده فروش، زیرا جبرئیل(علیه‌السلام) نزد من آمد و گفت ای محمد! بدترین افراد امت تو کسانی هستند که انسان خرید و فروش می کنند.

توصیه ۷۶)

خوشا به حال کسیکه در نظر خود خوار است و کسب و کارش پاکیزه و نیت و درونش پاک و خوی او نیک است. زیادی دارایی خود را انفاق می کند و زبانش را از زیاده گویی، نگه می‌دارد.حضرت علی(علیه‌السلام).

توصیه ۷۷)

ای فرزند آدم! هر چه بیش از خوراکت گردآوری، تو خزانه دار آن برای دیگری هستی.

توصیه ۷۸)

از امام صادق(علیه‌السلام) سؤال کردند: چرا اصحاب عیسی(علیه‌السلام) روی آب راه می‌رفتند، اما اصحاب محمد(علیه‌السلام) راه نمی‌رفتند؟ فرمود چون اصحاب عیسی(علیه‌السلام) از طلب معاش بی‌نیاز شدند، اما اینان، دربند معاش بودند. (اثر رزق حلالی مانند مائده آسمانی چنین خواهد بود.)

توصیه ۷۹)

امام صادق(علیه‌السلام) می‌فرمایند: درآمد حرام، در نسل اثر می گذارد. (لذا توصیه می‌شود آنطور که از حیوان درنده فرار می کنید از درآمد و لقمه حرام دوری کنید که هم در خود شخص هم در نسل آن مؤثر است).
توصیه ۸۰)
پیامبر خدا (علیه‌السلام) می‌فرمایند:
و ای بر بازرگانان (و کسبه) امت من، از آری به خدا و نه بخدا گفتنهایشان،
و وای بر صنعتگران (و پیشه‌وران) امت من، از امروز و فردا کردنهایشان (خوش قول بودن بازرگانان و پیشه‌وران و کسبه بازار مسلمین را گرم و پرتلاش و پردرآمد می کند و بعکس بدقولی رکود و کساد و بی‌اعتمادی به ارمغان خواهد آورد).
تهیه جنس خوب و درآمد کم باعث رونق کسب و کار خواهد شد.

توصیه ۸۱)

نقل است که حواریان عیسی(علیه‌السلام) هر گاه گرسنه می‌شدند می گفتند یا روحا ...گرسنه ایم پس عیسی(علیه‌السلام) با دست خود بزمین چه دشت بود و چه کوه، می‌زد و برای هر یک از حواریان دو گرده نان بیرون می‌آمد و هر گاه تشنه می‌شدند می گفتند تشنه‌ایم حضرت با دستش بزمین خواه دشت بود یا کوه می‌زد و آب جاری می‌شد حواریان میخورند، آنها گفتند یا روحا... کدامیک از ما برتر است در حالیکه غذا و آبمان می‌دهی در حالیکه همه ما بتو ایمان آورده‌ایم و پیرویت می کنیم؟ عیسی(ع) فرمود برترین شما کسی است که با دست خود کار کند و از کسب خودش بخورد. از آن پس حواریان رخت‌شوئی می کردند و اجرت می گرفتند.

توصیه ۸۲)

حضرت داود (علیه‌السلام) بر کفشگری گذشت و به او فرمود: کار کن و بخور زیرا خداوند، کسی را که بخورد و کار (مشروع و حلال) نکند، دوست نمی‌دارد.

توصیه ۸۳)

پیامبر ما حضرت محمد(ص) فرمودند به بیشترین چیزی که بعد از مرگم، از آن بر امتم می‌ترسم، این کسبها و درآمدهای حرام است و شهوت ناپیدا و رباخواری است.

توصیه ۸۴)

بفرمایش حضرت علی(علیه‌السلام) بزرگترین گناه ترس است (مگر ترس از گناه) (حتی خداوند متعال هم ترس ندارد زیرا از هفتاد پدر و مادر مهربان مهربانتر است)

از کار مشروع نباید ترسید و با کمی دقت و علاقمند به کار و اسلام شغل مورد نظرش را استاد خواهد شد.

توصیه ۸۵)

بعضی از حرفه‌ها (سرگرمی و گناه) مانند دزدی و قاچاق یا کلاهبرداری از ابتدای شروع به تشویش‌و نگرانی و اضطراب توأم‌است و حتی در خانه و خانواده خود آرامش ندارد و هر کسی آنان را بشناسد همچنان که از حیوان درنده‌ای فرار می کند از ایشان دوری می کند که متأسفانه هم برای مجرمان هم برای مصرف کنندگان و خانواده‌ها ایجاد فساد و ناایمنی خواهد کرد و هیچ مکتب آسمانی این حرفه‌ها را تائید نمی کند.

توصیه ۸۶)

در اسلام دستور است که مرد دزد و زن دزد را دستشان را قطع کنید. (اگر چه تحت شرایطی است) آیا شایسته است دستی که باید در پیشرفت اهداف خود وخانواده و مملکت خدمت کند قطع شود و عمری را از یک عضو اصلی بدن خود را محروم کند و نکته ظریف قرآن در این است که اول مرد را ذکر کرده چون مرد قوی و نان‌آور خانواده و پدر است.

توصیه ۸۷)

از نظر اجتماعی دزد با دیـد خیانت به اموال مردم رویت می‌شود و وی را شخصـی خداشـناس و بی‌ایمان می‌پندارند زیرا در حالیکه کسـی جز خـدا و فرشـتگان نیست به اموال مردم خیانت می‌کنـد و زحمات مردم را که در طول ۶۰ـ۵۰ سال با صدمه و سـختی تهیه کرده‌انـد در ظرف چند ساعت چپاول می‌کند اگر چه بیشتر سارقین گرفتار قانون و زندان و یا به درک اسـفل جهنم شده‌اند که باید گفت:

مرد آخر بین مبارک بنده‌ای است نه مرد لحظه‌بین؟!

توصیه ۸۸)

مسـئله قاچـاق مواد مخـدر و مشـروبات الکلی گناه و جرمش از دزدی به مراتب بیشتر است و این قماش افراد با هستی مردم و جامعه مبارزه می‌کنند که روز بروز بر شدت جرم آنها افزوده خواهد شد. و قاچاق اساس پیشرفت کشور را دچار آسیب می‌کند.

توصیه ۸۹)

فروش مواد غـذایی که از تاریـخ مصـرفشان گذشـته و یا فاسـد شده‌اند و یا در شـرف فاسد شدن میباشـند. جرم وپول آنرا فروشـنده بخریدار ضامن است.

توصیه ۹۰)

شخصـی از معصـوم سـوال می‌کنـد اگر شـیء در مکـانی بـود و صـاحب آن نبـود آیـا مـا مجـازیم برای خودمـان برداریم، حضـرت می‌فرماینـد خیر، اگر دستی اشـیاء گم شـده را برنـدارد دیر یـا زود صـاحبش پیـدا خواهـد شـد (البته اگر احتمال از بین رفتن بـدهیم مسئولیت بیشتر است که با برداشتن باید پی صاحب آن گشت و نهایتاً اگر مأیوس شدید از طرف صاحب صدقه بدهید).

توصیه ۹۱)

دزدی به خانه مسـکینی برای سرقت رفت و کنار مسکین دستار خود را پهن کرد تا آنچه می‌یابد، در آن قرار دهد و ببرد، از قضا هر چه گشت چیزی برای بردن نیافت آمـد که دسـتار خود را جمع کنـد و برود، دیـد مسـکین روی آن غلطیـده و بخواب است، از خیر دسـتار گـذشت و تصـمیم گرفت از خانه بیرون رود مسـکین چون متوجه رفتن وی شد. گفت درب را ببند. دزد گفت بگذار در باز باشد تا دیگری رواندازت را بیاورد. همچنین گفته شده است که دزدی مال مداح اهلبیت را با گفتن یا علی بلند کرد که ببرد، مداح رسید و به دزد گفت بی‌انصـاف من هزاران یـا علی یـا حسـین یا محمـد یا فاطمه گفتم تا این مال حاصل شـده است تو با یک علی گفتن می‌خواهی ببری.

توصیه ۹۲)

دزدی در کنـار جاده‌ای تمارض کرده و صـدای آه و ناله سـرداد که سواری با اسبی قیمتی از آنطرف گـذشت. سوار چون آه و ناله آن شـخص را شنید، پیاده شد و از احوال او جویا شد، وی گفت عسل و خربزه خورده‌ام و به شکم درد مبتلا شده‌ام، سوار گفت ای برادر عسل با خربزه که با یکـدیگر نمی‌سازنـد دزد گفت فعلاً که با هم ساخته‌انـد و پدر مرا درآورده‌اند، بهرحال سوار او را کمک

به سوار کردن کرد تا بنزد طبیب ببرد، همینکه دزد سوار شد به اسب هی زد و فرار کرد، سوار گفت صبر کن، دزد اندکی درنگ کرده سوار قبلی گفت این خدعه و نیرنگ را جائی تعریف نکن که رسم رحم و مروت و جوانمردی بسته خواهد شد مدتی گذشت، دزد پیاده با رفیقش در کنار جاده ایستاده بودند که دیدند سوارکار، همان سوار قبلی است و دزد همان درمانده و پیاده و مفلک ...که گفته‌اند مال حلال بچند نسل می‌رسد، و مال حرام یا در زمان حیات شخص از بین می‌رود یا در زمان وارث از بین می‌رود.

توصیه ۹۳)

ما ایرانیان اکثراً شیعه جعفری هستیم و فرهنگمان آمیخته به دستورات قرآن و سنت است. متأسفانه الگوی زندگی بعضی از جوانان از فرهنگ غرب نشئت می‌گیرد و از طریق ویدئو، ماهواره و مجله‌های مبتذل و ...خود را مورد بمباران تبلیغاتی قرار داده و از فیلمهای غربی نکات منفی و حرام آنرا استفاده می‌کنند. غافل از اینکه چنین افرادی زندگی را فقط به عمر دنیا که ۷۰ـ۶۰ سال است خلاصه می‌دانند و عالم برزخ و قیامت و تجسم اعمال که جاویدانند را معتقد نیستند ولی فرهنگ دینی اجتماعی ما با انان ۱۸۰ درجه فرق می‌کند بهرحال چه سرقت چه آدم ربائی و چه جنایت از هر نوعی باشد دیر یا زود بطریقی که تصورش برای خاطی نمی‌آید، گیر کرده و مکافات عمل خود را خواهد دید.

توصیه ۹۴)

در کشور خودمان بعضی از آداب و رسوم است که در شهری عادی و مرسوم است و در شهر دیگر همانکار اهانت تلقی می‌شود (مثل شیربهاء و) ...ولی اگر همه از کتاب و سنت پیروی کنند، جامعه‌ای ایده‌آلتر و مورد تأییدتری خواهیم داشت و هر کاری را که می‌خواهیم انجام دهیم اول حکم آنرا بدانیم بعداً انجام دهیم، حتی مجرم اجتماعی اگر از قانون ابراز بی‌اطلاعی کند، قاضی او را تبرئه نمی‌کند و حد جرم را برایش صادر می‌کند.

در انگلستان سنت است روز مهمانی مردخانه اکثر کارها را انجام دهد حتی پخت و پز، ولی در ایران مرد خانه آنروز کمی هم دیرتر به منزل می‌آید حال چطور بخود اجازه تقلید کورکورانه از غرب را می‌دهیم.

توصیه ۹۵)

روانشناسان محیط خانواده و مدرسه را بعلاوه تجربیات شخصی را تصویرات ذهنی او می‌دانند که بر اثر آنها چگونگی رفتار شخص معین می‌شود.

و بعضاً وراثت، محیط و تعلیم و تربیت را چگونگی رفتار شخص می‌دانند. در هر صورت موارد فوق بیشتر اجباری است و آنچه اختیارست رفتار انسان است که خوب بیندیشد تا خوب عمل کند و بقولی دریاگونه فکر کن تا اقیانوس شوی.

توصیه ۹۶)

اصول بهداشت روانی محیط کار بستگی به احترام به شخصیت خود و دیگران دارد. و از طرف دیگر شناخت توانائیها (مالی یا جسمی یا)...

خود و دیگران و پذیرفتن رابطه علت و معلولی در رفتار، بنابراین اگر کسی خوش برخورد است همانند کسی است که گلی را بخواهد به دوستش تقدیم کند که قبل از رسیدن بدوست بوی خوش آن، بخودش می‌رسد.

نکوهش مکن چرخ نیلوفری را

برون کن ز سر باده خیره سری را
تو خود اختر خویش را میکنی بد
مدار از فلک چرخ نیک اختری را

توصیه ۹۷)

عدم موفقیت ناشی از فقدان توانائی و تلاش شخص است که در صورت میل، با افزایش تلاش شخص، تأمین سلامت روان حاصل می‌شود و در صورت احساس ناامیدی و عدم میل به تلاش اختلال در سلامت روان حاصل می‌شود.

توصیه ۹۸)

سعی کنید رفتاری موقرانه و متین، بردبارانه و ملایم داشته باشید و بیش از اندازه کار نکنید زیرا در مکتب ما دو دستور زمان کار داریم در یک مورد می‌فرمایند:
۲۴ ساعت را به سه قسمت تقسیم کنید یک قسمت (۸ساعته) برای کار و تأمین معاش زندگی یک قسمت برای عبادت و یک قسمت برای خواب، در مورد دیگر می‌فرمایند:
۲۴ ساعت را به چهار قسمت تقسیم کنید. یک قسمت (۶ ساعته) برای کار و تأمین معاش یک قسمت برای عبادت یک قسمت برای خواب و یک قسمت مجلس انس (صله رحم و) (...ناگفته مشخص است جوانان عزیز که اول کارشان است و از پتانسیل جسمی و روحی بیشتری برخوردارند می توانند با قصد قربت از قسمتی بکاهد و به دیگری بیفزاید).

توصیه ۹۹)

سعی کنید کارها را بدون عصبانیت و خشونت انجام دهید و چنانچه مولایمان حضرت علی(علیه‌السلام) می‌فرمایند بزرگترین تفریح کار است، کار را برای تفریح انجام دهید و از انجام آن لذت ببرید.

توصیه ۱۰۰)

نسبت به وعده‌های خود حساس باشید ولی نگران نباشید چون با تفویض اختیار و نوشتن برنامه زمانبندی کار بدون احساس نگرانی قادر به انجام کار و وعده خود خواهید شد.

توصیه ۱۰۱)

بهتر است چند هدف را توأماً انتخاب نکنید و هر کار را در فرصت خود انجام داده سراغ کار دیگر بروید (اگر مجبورید بدون نگرانی و استرس انجام دهید).

توصیه ۱۰۲)

اهل لاف و گزاف نباشید و بدانید که دروغ کلیه هر شریست. آقا امام صادق(علیه‌السلام) می‌فرمایند: دروغ مگو، که شکوهت از بین می‌رود و پیامبر(علیه‌السلام) می‌فرمایند: دروغ روسیاهی می‌آورد.

توصیه ۱۰۳

موارد فوق چنانچه رعایت شود شما را از استرس و هیجان دور می‌کند و بتجربه ثابت شده است افراد مذهبی و دین‌باور از سلامتی جسمی و روحی بهتری برخوردارند و یاد خدا (ذکر، نماز و) ...ایجاد نشاط و تسکینی می‌کند که از مصرف داروهای آرام‌بخش بمراتب مؤثرتر و بی‌ضررتر است لذا اگر دنیا هم می‌خواهیم باید با تحقیق و منطق، باورهای معنوی را در خود و خانواده‌مان پرورش دهیم.

توصیه ۱۰۴

نشانه‌های جسمانی افرادی که استرس دارند. عبارت است از:
۱ـ بیماریهای گوارشی، قلبی، سردرد، سرطان.
۲ـ اختلال در سیستم دفاعی بدن ۳ـ خستگی ۴ـ تغیر وزن ۵ـ دردهای عضلانی ۶ـ کهیر ۷ـ قسمتی از بدن شروع به زدن می‌کند ۸ـ دندان بهم ساییدن ۹ـ سرد شدن دست و پا ۱۰ـ افزایش فشار خون ۱۱ـ سوء هاضمه ۱۲ـ ناراحتی‌های قاعدگی ۱۳ـ تغییر ضربان قلب ۱۴ـ حرف زدن با خود.

توصیه ۱۰۵

نشانه‌های روانی، اجتماعی که استرس دارند عبارت است از:
۱ـ احساس بیهودگی
۲ـ افسردگی
۳ـ تحریک‌پذیری
۴ـ تنفر و انزجار (نسبت به‌خود)
۵ـ فرار از جمع (چون منطقی نیست)
۶ـ عصبانیت
۷ـ کابوس
۸ـ تشتت ذهنی
۹ـ احساس منفی نسبت به خود.

توصیه ۱۰۵

هدایت یا مدیریت کردن استرس، شامل موارد زیر است.
۱ـ هوشیاری و مواظبت در برابر استرس (دور کردن یا دور شدن از منبع استرس‌زا با تغییر دادن چیزی یا رویه‌ای).
۲ـ پذیرش آن وضعیت (مثلاً بناست آب شهر یا گاز قطع شود با اطلاع از آن وضعیت و پذیرش آن پیش‌بینی آب ذخیره یا کپسول گاز را داشته باشیم). استرس کمتر می‌شود.
۳ـ ایجاد مقاومت در خود از طریق رژیم غذایی مناسب (کم حجم و کم چربی) ورزش (نسبت بهر سنی نوعی ورزش توصیه می‌شود ولی در هر حال روزانه ۳۰ دقیقه که حداقل آن پیاده روی است تعطیل نشود).

۴ـ تغییر دریافت خود از وضعیت با تغییر خویشتن.

توصیه ۱۰۶)

توصیه می‌شود در برخورد با دیگران انعطاف‌پذیر باشید و گهگاهی خود را به تعلل بزنید و کمی شوخ طبع گرا باشید (نه زیاد).

توصیه ۱۰۷)

توصیه می‌شود هیچ چیز جایگزین اعتقاداتان را نگیرد و بعضاً پیش می آید مشتری بر اثر حواس‌پرتی پول بیشتری به شما می‌دهد و یا شما اشتباهاً مبلغ زیادتری به حساب دیگری پرداخت می کنید، اگر یکی از دو طرف متوجه شدند ملزم به پرداخت و برگرداندن حق‌الناس می‌باشند.

توصیه ۱۰۸)

شخصی از معصوم پرسید چکار کنم که خوشم باشد آنحضرت فرمودند: دنبال چیزی هستی که خداوند متعال در دنیا نیافریده چون انسان در رنج و سختی آفریده شده است و اگر خوشی وجود داشته باشد یا موقتی است و یا بی‌خیالی است. خوشی واقعی در بندگی خداوند متعال است.

توصیه ۱۰۹)

پیشنهاد می‌شود از تلاش‌های خود بهره‌مند شوید و بقول آقا امیرالمؤمنین که می‌فرمایند:
بنوش و بنوشان، بپوش و بپوشان. همچون نابخردان حریص مباش که عمری بجمع آوری دینار و درهم صرف کرده و خود با کفنی ناچیز بدرود حیات گفته این فرومایگان خزانه‌دار غیرند و همال مظالم لذا توصیه می‌شود خودتان را هم یک وارث بدانید و برای دنیا و آخرتتان توشه برگیرید چون اکثر وارثان بتوافق در اجرای وصیت نمی‌رسند. که گفته‌اند مرگ غنی مقدمه جنگ وارث است. رحمت بروح کسی که بمرد و کفن نداشت.

توصیه ۱۱۰)

خواننده محترم از رسالت حتمی مرتبت تاکنون و سپس تا ظهور حضرت بقیا ...چه خونها و شکنجه‌ها و اسارت‌ها و تبعیدها و برسردار آویختن‌ها و محرومیتها و ...تحمل شده و می‌شود تا احکام شیعه به دست من و شما برسد و از آنها علاوه بر پاسداری و عمل، به نسل آینده انتقال دهیم در این راستا از قبل و بعد شهادت آقا اباعبدا ...و جگرگوشه‌اش آقا علی‌اکبر و آقا علی‌اصغر تا این اواخر انقلاب شکوهمند اسلامی و پس از آن جنگ تحمیلی اکثر شهدا نیتشان پیاده‌شدن احکام‌اسلامی بوده است. حال اگر احکام رعایت شود و حلال و حرام خدا پاسداری شود علاوه بر شادی روح شهدا از صدر تاکنون خوشبختی خود و خانواده و اجتماعمان را خواهیم داشت که پیامبر ما فرمودند کسی که اصلاح کند بین خود و خدای خویش را (بنده خدا باشد) خداوند اصلاح می کند مابین او و مردم را و کسی که درصدد اصلاح کار آخرتش باشد (گناه‌نکند و واجبات بجاآورد) خداوند دنیایش‌را تأمین‌خواهد نمود.

از معصوم علیها سلام نقل است:

کمترین پاداشی که به بنده مومن داده می شود بهشتی است بوسعت کره زمین و دارای چهارصد طبقه است که در هر طبقه آن چهارصد حوری وجود دارد (وقلهانها الا ـ ماشا ا) ...وآنچه‌از اطعمه‌و اشربه، مومن اراده کند برایش‌حاضر می‌شود ودرجای‌دیگر آمده‌است:

نعمتهای بهشت را نه چشمی دیده و نه ذهنی تصور کرده اگر چه نام و شکل نعمتهای بهشت همانند نعمتهای دنیاست ولی عطر و طعم و لذت آنها از نظر خوبی قابل توصیف نیست.

حال کدام انسان عاقلی است که این همه خوبی را بطور جاویدان رها کند و به مطاع قلیل و موقت و زودگذر دنیا دل خوش دارد.

تبعات حرام‌خواری و حق‌الناس

بگو: پروردگار من زشتکاریها را چه آشکار باشند و چه پنهان و نیز گناهان و افزونی جستن بناحق را حرام کرده است. «قرآن کریم»

همچنین حرام است چیزی را شریک خدا سازید، که هیچ دلیلی بر وجود آن نازل نشده است یا درباره خدا چیزهایی بگوئید که نمی‌دانید (چیزهای پاکیزه را بر آنها حلال می‌کند و چیزهای ناپاک را حرام). «قرآن کریم»

پیامبر اسلام (علیه‌السلام) فرمودند: هر کس یک لقمه حرام بخورد نماز چهل شبش پذیرفته نشود. و خدای عزوجل بهشت را بر بدنی که از مال حرام تغذیه شود حرام کرده و کسی که گوشتش از حرام بروید، به بهشت نمی‌رود و آتش باو سزاوارتر است و هرگاه لقمه حرام به اندرون بنده وارد شود، تمام فرشتگان آسمانها و زمین او را نفرین کنند.

عبادت کردن با وجود حرام خواری مانند ساختمان بنایی است بر روی شن (و به قولی بروی آب).

حضرت علی (علیه‌السلام) می‌فرمایند: بد خوارکی است خوراک حرام.

امام باقر (علیه‌السلام) می‌فرمایند: هر گاه انسان مالی از حرام بدست آورد نه حجی از او پذیرفته شود، نه عمره‌ای و نه صله‌رحمی و حتی در ازدواج و زناشویی او تأثیر سوء می‌گذارد.

پیامبر (علیه‌السلام) فرمودند: دور افکندن یک ششم درهم حرام، نزد خدا برابر است با هفتاد هزار حج پاک و پذیرفته.

و رها کردن یک ششم درهم حرام نزد خدای تعالی، دوست داشتنی‌تر است از صد حج که از مال حلال صورت گیرد.

حضرت محمد (علیه‌السلام): فرو گذاشتن یک لقمه حرام، نزد خدا محبوبتر است از خواندن هزار رکعت نماز مستحبی.

امام علی (علیه‌السلام): خرمایی از نامرغوبترین نوع آن تناول کردند و روی آن آب نوشیدند. و دستی به شکم زد و فرمودند: هر کس آتش وارد شکم خود کند خدا او را از رحمت خود دور سازد.

پیامبر (علیه‌السلام) فرمود: هر کس این امکان برایش پیش آید که با زن یا کنیزی، حرام نزدیکی کند اما از ترس خدا دست باین کار نزند، خداوند عزوجل آتش را بر او حرام گرداند و او را از آن هراس بزرگ ایمن دارد و به بهشتش برد.

و نیز فرمودند: هر مردی بتواند کار حرامی انجام دهد و آنرا فقط بخاطر ترس از خدا فرو گذارد خداوند، پیش از آخرت، در همین دنیا بهتر از آن را به وی عوض دهد.

قرآن در سوره نساء آیه ۲۹ می‌فرماید:

اموال یکدیگر را از طریق نامشروع و غلط و باطل نخورید.

یعنی هرگونه تصرف در مال دیگری که بدون حق و بدون مجوز منطقی و عقلانی بوده باشد حرام است، در ادامه آیات قرآن، به هنگام نکوهش از قوم یهود و ذکر اعمال زشت آنان می‌فرماید: آنها در اموال مردم بدون مجوز و بنا حق تصرف می‌کردند. بنابراین هر گونه تجاوز، تقلب، غش، معاملات ربوی، رشوه، خرید و فروش اجناسی که فایده منطقی و عقلایی در آنها نباشد. خرید و فروش وسایل فساد و گناه، در تحت این قانون کلی قرار دارند، مگر اینکه فروش در اموال دیگری از طریق داد و ستد یا

مجوزهای‌شرعی باشد که از رضایت باطنی دو طرف سرچشمه بگیرد نه اغفال و تهدید و ارعاب و غیره.

حضرت علی (علیه‌السلام) می‌فرمایند: اما ظلمی که بخشوده نمی‌شود ظلمی است که بعضی از بندگان خدا بر بعضی دیگر می کنند. (نهج‌البلاغه، خطبه ۱۷۵)

امام صادق (علیه‌السلام) می‌فرمایند: در پل صراط گردنه‌ای وجود دارد که هر کس بر ذمه‌اش حق الناس وجود داشته باشد، از آن نمی‌تواند رد شود. (وسائل الشیعه، ج ۳۳۹)

از امام علی علیه‌السلام نقل شده است که در روز قیامت خداوند می‌فرماید:

امروز در میان شما با عدالت حکم می‌کنم و بهیچ کس در دادگاه من ظلم نمی‌شود. امروز حق ضعیف را از قوی می گیرم. امروز بنفع مظلوم از ظالم دادخواهی می کنم (یا از طریق گرفتن کارهای نیک ظالم و قرار دادن آنها در پرونده مظلوم و یا از طریق برداشتن گناهان مظلوم و اضافه نمودن آنها به گناهان ظالم) تنها آن دسته از ظالمان امروز نجات می‌یابند که مظلوم از حق خود بگذرد.

نقل شده است که پیامبر (علیه‌السلام) از یارانش سؤال فرمودند: آیا می‌دانید مفلسان امت من چه کسانی هستند؟ گفته «یا رسول الله» مفلس در میان ما کسی است که پول و مال ندارد.

حضرت فرمود: مفلسان امت من کسانی هستند که با نماز و روزه و ذکات وارد محشر می‌شوند. اما چون در دنیا حق‌الناس را اداء نکرده‌اند کارشان پیچیده است

به یکی ناسزا گفته‌اند و به دیگری نسبت ناروا داده‌اند و یا مال کسی را خورده‌اند و با این تجاوزها مورد بازخواست خداوند قرار می‌گیرند و از حسناتشان برداشته می‌شود و به آنها داده می‌شود و اگر حسناتشان باندازه کافی نباشد از گناهان صاحبان حقوق در پرونده اعمال‌آنها نوشته‌می‌شود، پس ازآن در آتش جهنم افکنده می‌شوند و چنین افرادی مفلسان روز قیامت می‌باشند.

محجه البیضاء ج ۸/ بحار الانوار ۷/۲۷۴، وسائل الشیعه ج ۱۳/۷۸

در بُعد فقه، حق الناس، جایگاه خاصی دارد و می‌توان گفت که در تمام ابواب فقه بنحوی از حق الناس، از طهارت تا ارث و دیات سخن بمیان آمده است.

مردم از خطر میزان در روز قیامت رهایی نمی‌یابند، جز کسانی که در دنیا تصفیه حساب کرده‌اند و در آنجا همه طلبکاران، اطراف انسان را می گیرند و هر یک بنحوی حق خود را طلب می‌کنند یکی می گوید تو غیبت مرا کردی، دیگری می گوید تو بمن تهمت زدی، تو بمن ظلم کردی و...

حق الناس شامل دوازده مورد زیر است:

۱ـ در نماز باید مکان و لباس نمازگزار غصبی نباشد.

۲ـ در حج باید لباس احرام غصبی نباشد.

۳ـ در وصیت‌نبایدحقوق‌موصی و موصی‌له، تضییع‌شود.

۴ـ در ارث نباید حقوق‌ورثه و حقوق‌میت از بین برود.

۵ـ طولانی‌ترین آیه قرآن درباره حق الناس است (بقره آیه ۲۸۲).

۶ـ در حق الناس فرقی نمی‌کند که حق کوچک باشد یا بزرگ، حتی یک دانه گندم هم حساب دارد و کسی نمی‌تواند آنرا از بین ببرد.

۷ـ در حق الناس تفاوتی بین مرد و زن، کوچک و بزرگ، ضعیف و قوی وجود ندارد.

۸ـ انسان ممکن است سه نوع ظلم کند، ظلم بخدا، ظلم بخود و ظلم به دیگران: ممکن است خداوند دو قسمت اول را ببخشد، ولی ظلم بحقوق دیگران را نمی‌بخشد، مگر اینکه صاحبان‌حقوق از او راضی شوند.

۹ـ با توجه به اهمیت حق الناس لازم است که هر شخصی، برای رسیدگی به بدهی‌ها و طلب‌کاریهای خود، دفتری داشته باشد.

۱۰ـ لازم است هر شخصی باندازه‌ای که فکر می‌کند در گذشته از حقوق دیگران تضییع نموده رد مظالم بدهد و اگر نمی‌تواند بدهد، حداقل وصیت کند تا بعد از خودش دیگران بدهی او را بدهند یا حلالیت بطلبند.

۱۱ـ اسلام، طهارت و نجاسات را آسان گرفته و مردم آنرا بر خود سخت می‌گیرند اما به حق‌الناس، مال و آبرو و جان مردم، بسیار اهمیت داده ولی مردم آنها را ساده می‌انگارند.

۱۲ـ محدود کردن حق حیات، امنیت، آزادی و حقوقی که بر اثر کار و تلاش بدست می‌آید. اگر بدون ضوابط شرعی باشد ایجاد حق الناس می‌شود، همچنین حقوق موضوعه که در هر جامعه و کشوری به تناسب فرهنگ‌ها و نیازهای خود، حقوقی را برای افراد و جامعه‌قرار داده‌اند که حق‌الناس در جامعه‌اسلامی است.

در جوامع غیر مذهبی ضمانت اجرای حقوق و حدود و عدالت، با نیروی حکومتی است که افراد را تحت فشار قرار دهد تا حقوق و وظایف محوله را انجام دهند. اما در جوامع مذهبی بخصوص جامعه اسلامی به معنای واقعی و ایده‌آل، علاوه بر نیروی بیرونی، نیروی درونی (ایمان) نیز عامل مهم برای اجرای عدالت و رعایت حقوق، خداوند و مردم است و مادامیکه این نیرو، در جامعه‌ای وجود داشته باشد، حقوق فردی و اجتماعی کمتر پایمال می‌شود زیرا که تک‌تک افراد این جامعه در هر زمان و مکان، خود را مشمول و مخاطب دستورات الهی می‌دانند و خداوند را بر تمام اعمال خود حاضر و ناظر می‌بینند.

این ایمان و اعتقاد راسخ و عامل درون، آنها را بر انجام وظایف و ادای حقوق ملزم می‌سازد، بلکه آنان را بسوی حق‌داران بحرکت در می‌آورد تا حق آنان را بپردازد یا اینکه صاحبان حق به سراغشان بیایند و حقشان را مطالبه و اقامه دعوی کنند.

آثار و پیامدهای حق الناس (حبس حقوق مردم)

۱ـ حق الناس باعث محرومیت از برکت رزق است

پیامبر اکرم (علیه‌السلام) فرمودند: کسیکه از اداء حقی از حقوق مسلمانان خودداری کند، خداوند او را از برکت رزق محروم می‌گرداند، مگر اینکه توبه کند.

۲ـ حق‌الناس و از بین رفتن لذت عبادت

یکی از بزرگان می‌گفت: مدتی بود که حال نماز شب خواندن را نداشتم و از عبادت و نماز و رابطه با خدا لذت نمی‌بردم، و علتش را هم نمی‌دانستم و هر چه گریه و زاری و التماس می‌کردم بجایی نمی‌رسیدم. بالاخره، شبی در عالم خواب بمن گفتند، کسی که خرمای حرام بخورد دیگر از عبادت لذت نمی‌برد. از خواب برخاستم و فکر کردم دیدم همانطور که من برای خرید خرما رفته بودم و وقتی صاحب مغازه خرما را بمن داد دیدم یکی از خرماها نرسیده و من بدون اجازه صاحب مغازه آن خرما را برداشتم و روی خرماهایش گذاشتم و یک خرمای خوب برداشتم و خوردم. از آن ساعت حال معنوی از من گرفته شد.

۳ـ حق‌الناس باعث عدم استجابت دعاست

امام صادق علیه‌السلام می‌فرمایند: هر گاه یکی از شما می‌خواهد دعایش مستجاب شود، کسب خود را پاک کند و حق مردم را به آنان بازگرداند. زیرا دعا بنده‌ای که در شکمش مال حرامی هست یا در نزد او حقی از حقوق مردم ضایع شده باشد بسوی خدا نمی‌رود.

۴ـ حق‌الناس و عذاب قبر

حق الناس باعث عذاب قبر میشود. تا موقعیکه خود یا ورثه‌اش حق‌الناس را رد کنند.

۵ـ حق الناس و گرفتگی عالم برزخ

شخص بدهکار بمردم حتی در عالم برزخ معذب است تا بطریقی بدهکاریش پرداخت شود.

۶ـ حق‌الناس و خوردن آتش دوزخ

امام صادق علیه‌السلام: به ابی بصیر فرمودند: کسی که مال برادرش را به ظلم بخورد و به او برنگرداند در قیامت قطعه‌ای از آتش جهنم خواهد بود.

در بعضی روایات آمده در برابر هر درهمی ۶۰۰ نماز از مدیون گرفته می‌شود و به طلبکار داده می‌شود.

۷ـ حق‌الناس و محرومیت از بهشت

امام صادق علیه‌السلام فرمودند: خداوند به ذات خود سوگند یاد کرده که سه طایفه را در بهشت جای ندهد ۱ـ کسیکه خدا را انکار کند،

۲ـ کسیکه امام و رهبر دین را رد کند

۳ـ کسیکه حق مسلمان را باز دارد.

۸ـ پیرمردی از طایفه نخع گوید که به امام باقر علیه‌السلام: عرض کرد (من از زمان حجاج تا حال همیشه والی بودم آیا برای من توبه ممکن است) امام ساکت ماند تا دو مرتبه سؤال کردم، حضرت در پاسخ فرمودند: نمی‌توانی، تا آنکه حق تمامی اهل حقوق را نپردازی توبه تو قبول نیست.

۹ـ هنگامیکه پیامبر (علیه‌السلام) از مکه به مدینه هجرت کرد به علی علیه‌السلام فرمود: یا علی! ما به سوی مدینه هجرت می‌کنیم و توبه مکه برگرد و در روز روشن به صدای رسا اعلام کن که محمد از شهر خارج شده، هر کسی امانتی در نزد او دارد یا از وی طلبکار است، بیاید و امانت خود را بگیرد.

داستانها و حکایت‌ها سیدمهدی شمس‌الدین، ص ۹۹

سیره معصومان علیها السلام در زمینه حق‌الناس

۱ـ مردی بنام شعیب نقل می‌کند در باغ امام صادق علیه‌السلام عده‌ای کارگر مشغول کار بودند و قرار شد تا عصر کار کنند، همینکه کارشان تمام شده حضرت به معتب (غلامش) فرمود: مزد کارگران را بپرداز قبل از آنکه عرق بدنشان خشک شود. (بحار الانوار ج ۴۷/۵۷)

۲ـ اسماعیل بن خالد می‌گوید از امام صادق علیه‌السلام شنیدم که فرمود امام باقر علیه‌السلام ما را جمع کرد و فرمود ای فرزندانم! بپرهیزید از تعرض به حقوق دیگران.

۳ـ مردی بنام ابن عمیر از پدرش نقل می‌کند که امام حسین علیه‌السلام به من امر فرمود در میان لشکریان اعلام نمایم کسی که بدهکار است همراه و هم رزم امام حسین علیه‌السلام نباشد. زیرا کسی که بمیرد در حالیکه تصمیم نداشته باشد بدهی‌اش را بپردازد داخل آتش جهنم می‌شود. (کلمات‌الحسین ج ۷/۴۱۸)

درآمدهای حرام:

تحصیل درآمد از راه تولید و یا خرید و فروش موادی که برای بشر زیان‌آور و یا بی‌فایده است. مانند خرید و فروش مواد مخدر و آلات قمار و درآمدهائیکه از طریق کارهای مضر و بیهوده بدست می‌آید، مانند لهو و غنا و هجو مؤمن حرام است.

پس هر مقدار پول که خارج از ضابطه شرعی باشد، مثلاً با فریب‌کاری و نیرنگ از مالك گرفته شود یا بی‌اذن و اجازه صاحب مال در آن پول تصرف شود یا به بهانه واهی از برگرداندن باقیماندهٔ پول طفره برود حلال نیست. در اینجا چند نمونه از مصادیق درآمدهای حرام اشاره میشود.

درآمدهای حرام شامل موارد زیرند:

۱ـ کم فروشی:

یکی از مظاهر تضییع حق الناس کم فروشی است که می‌توان گفت در همه زمانها و در همه اصناف و شغل‌ها بنحوی وجود داشته و دارد.

بطوریکه یک سوره از قرآن کریم بنام مطففین آمده است و با کلمه «ویلٌ لِلَمطففین» وای بر کم فروشان شروع شده است.

۲ـ کم‌کاری:

کم کاری دیرتر از وقت تعیین شده سرکار آمدن و زودتر از اتمام وقت کار را ترک کردن است، در ساعات کاری، کار شخصی خود را انجام دهند.

با همکاران بجای کار، به صحبت و گفتگوی بیهوده می‌پردازند. تلفنی با دوستان یا خانواده‌اش صحبت کند، بی‌کار می‌نشیند یا قدم می‌زند در صورتیکه کارهای زیادی دارد. (اگر کاری نبود رئیس بالاتر مسئول است)

۳ـ غصب و تصرف حرام:

یکی از تصرفهای حرام غصب است که انسان از روی ظلم بر مال، یا حق کسی مسلط شود که یکی از گناهان بزرگ است.

اگر چیزی که غصب کرده خراب کند باید آنرا تبدیل به احسن کند، و به صاحبش برگرداند. تصرف در مال مشترک بدون رضایت شریک، غصب و حرام است و نماز در آن باطل است.

۴ـ قمار:

هر نوع بازی، که در آن شرط کنند شخص برنده از کسی که بازی را باخته پولی یا چیز دیگری بگیرد قمار و حرام است بجز مسابقات اسب‌سواری، تیراندازی، شنا.

۵ـ احتکار:

احتکار به معنای نگهداری طعام یا اجناس ضروری مردم برای گران فروشی است و محتکر، کسی را می‌گویند که ارزاق عمومی و لوازم ضروری مردم را برای رسیدن به پول بیشتر، انبار نموده و از عرضه‌کردن بموقع آن خودداری می‌کند.

۶ـ رشوه‌خواری:

یکی از گناهان بزرگی که از قدیمترین زمانها دامنگیر بشر بوده و امروز با سرعت بیشتر ادامه دارد و یکی از بزرگترین موانع اجرای عدالت اجتماعی بوده و هست.

پیامبر (علیه‌السلام) فرمودند: رشوه دهند و گیرنده و واسطه بین این دو همگی ملعون هستند و در آتشند.
حضرت علی (علیه‌السلام) فرمودند: خورنده مال حرام، آنکسی است که خواسته برادر دینی‌اش را برآورد و سپس هدیه‌اش را قبول کند.

۷ـ رباخواری:

یکی از درآمدهای حرام که از مصادیق بارز تضییع حق‌الناس است مسئله ربا و بهره است قرآن در این زمینه می‌فرماید.
ای کسانیکه ایمان آورده‌اید ربا (و سود پول) را چند برابر نخورید، از خدا پروا کنید تا رستگار شوید.
امام صادق علیه‌السلام فرمودند: خداوند اگر بخواهد قومی را هلاک کند رباخواری را در میان آنها رواج می‌دهد. (وسائل الشیعه ج ۱۲/۴۲۶)
اگر رباخورای در جامعه رایج شود، قرض و کارهای خیر دیگر ترک می‌شود.

۸ـ دزدی و مصادیق آن:

یکی از گناهان کبیره‌ای که حد شرعی دارد، سرقت و دزدی است. زشتی آن برای همه مردم حتی غیر مسلمین روشن است.
امام صادق علیه‌السلام می‌فرمایند: کسی که قرض بگیرد و بخواهد بدهی‌اش را ندهد مانند دزد است و نیز فرمودند: دزدها سه دسته‌اند: کسی که زکات مالش را ندهد و کسی که مهریه‌اش را برای خود حلال بداند و کسی که قرض بگیرد و بخواهد نپردازد. دزدترین دزدها کسی است که از نمازش بدزد کسیکه وضو و رکوع و سجود نماز را آنچنان که باید انجام ندهد حکم دزد را دارد.

۹ـ غش و تقلب:

غش‌درمعامله یکی‌دیگر از راههای تضییع وحق‌الناس است.
امام رضا علیه‌السلام می‌فرمایند: از رحمت خدا دور است، از رحمت خدا دور است کسیکه به برادر دینی خود خدعه و خیانت کند.
پیامبر (علیه‌السلام) فرمودند: کسیکه مسلمانی را فریب دهد در خرید و یا فروش از ما نیست.
و نیز فرمودند: کسیکه با مسلمانی در خرید یا فروش غش کند از مسلمانان نیست و در قیامت با یهودیان محشور می‌شود. (وسایل الشیعه ج ۱۴/۸۶)
از آقا امیرالمؤمنین(ع) نقل شده که فرمودند:
کسیکه با مسلمانان در مشورت غش نماید و به آنان خیانت کند من از او بری و بیزارم.

تصرفات حرام و گناهان کبیره

نشستن در رستورانها بدون خوردن غذا، نشستن بر روی وسائل نقلیه مردم بدون اجازه، تصرف در کتاب و دفتر دیگران بدون اجازه آنها، استفاده بدون اجازه از وسایل نقلیه دیگران، تصرف و استفاده از امانت، بدون اجازه از آنچه متعلق به دیگران و مردم است حرام است.
تصرف در ملک حقیقی که خمس یا ذکات بدهکار است، حرام و نماز در آن باطل است مگر آنکه بدهکاری او را بدهند یا بنا داشته باشند بدون مسامحه بپردازند.

۱ـ تصرف در ملک میتی که بمردم بدهکار است حرام و نماز در آن باطل است.

در تصرف حرام، کسب و کار هم حرام می‌شود و حتی توقف در ملک حرام، حرام است.

۲ـ مال پیدا شده:

مالی که انسان پیدا می کند اگر نشانه‌ای نداشته باشد که بواسطه آن، صاحبش معلوم شود، احتیاط واجب آنست که از طرف صاحبش صدقه بدهد. اگر مال پیدا شده که نشانه دارد و قیمت آن از ۶/۱۲ نخود شرعی سکه‌دار کمتر است، چنانچه صاحب آن معلوم باشد و انسان نداند راضی است یا نه، نمی‌تواند بدون اجازه او بردارد، و اگر صاحب آن معلوم نباشد، می‌تواند به قصد اینکه ملک خودش شود بردارد و در این صورت اگر تلف شود نباید عوض آنرا بدهد.

اگر مالی که بیش از ۶/۱۲ نخود شرعی است پیدا کند و بردارد موظف است تا یکسال اعلان کند و بعد از آن بجهت صاحبش صدقه دهد. پس چه بهتر اشیائی که پیدا می‌شود هیچکس به آن دست نزند تا صاحبش پیدا شود و اگر آن جنس تلف می‌شود و بر می‌دارید تکلیف به اعلان دارید.

۳ـ مال یتیم:

یکی از مصادیق تضییع حق الناس خیانت در اموال یتیمان است در هر اجتماعی بر اثر حوادث گوناگون پدرانی از دنیا می‌روند و فرزندان خردسالی از آنها باقی می‌ماند و باید اموال آنها حفظ و در موقع مناسب به آنها پرداخت شود.

قرآن می‌فرماید: اموال یتیمان را (هنگامیکه بحد رشد رسیدند) به آنها بدهید و اموال (بد) خود را با اموال (خوب) یتیمان تبدیل نکنید، و اموال آنها را با اموال خودتان (بوسیله مخلوط کردن یا تبدیل نمودن) نخورید. زیرا این گناه بزرگی است.

کسانیکه اموال یتیمان را از روی ظلم و ستم می‌خورند، تنها آتش می‌خورند و بزودی در آتش سوزان می‌سوزند.

۴ـ حقوق شرعی:

بخشی از حق‌الناس حقوق واجب شرعی است مانند خمس و زکات و کفاره که باید پرداخته شود.

امام زمان علیه‌السلام در دو توقیع (نامه، نوشته) کسانی را که خمس نمی‌دهند لعنت نموده و در یک جا می‌فرمایند: لعنت خدا و فرشتگان و همه مردم بر کسی باد که یک درهم از اموال ما را حلال بشما رد و مصرف کند.

ادای خمس نوعی تطهیر مال است، همانطور که امام زمان علیه‌السلام در کلامی به الحاق بن یعقوب فرمودند: اما آنچه بما رساندی مورد پذیرش ما نیست جز این که می‌خواهیم مال شما پاک شود و در جای دیگر فرمودند: اموال شما را نمی‌پذیریم الا ـ اینکه می‌خواهیم مالتان پاک شود. (اکمال‌الدین صدوق ص۴۸۵).

۵ـ قذف:

یکی از گناهان کبیره قذف است. و آن نسبت زنا یا لواط دادن به زن یا مرد مسلمان پاکدامن است. چنین افرادی اگر نتوانند ادعای خود را با بینه و شهود به اثبات برسانند باید هشتاد تازیانه بخورند اگر کسی نسبت به مرده‌ای افتراء ببندد حد قذف بر او جاری می‌شود و فرقی بین حی و میت نیست. غیر از قذف هر نوع فحش و دشنام هم حرام است. مثل اینکه بگوید: ای فاسق، ای شراب خوار ... ای سگ...

پاسخ دادن به دشنام تیر حرام می‌باشد، مگر آنکه همان نسبت بخود او برگردانده شود (مثلاً بگوید خودت هستی).

۶ـ اذیت و آزار مردم:

اسلام روابط مسلمین را بر اساس مسالمت و رفق و مدارا با دیگران قرار داده و همگان را از اذیت و آزار مؤمنان برحذر داشته و آزار به دیگران را گناهی بزرگ بحساب آورده می‌فرماید: کسانیکه مردان و زنان مؤمن را بی‌آنکه مرتکب (عمل زشتی) شده باشند آزار می‌رسانند قطعاً تهمت و گناهی، آشکار به گردن گرفته‌اند.

پیامبر (ص) فرمودند: مسلمان کسی است که مسلمانان از دست و زبانش ایمن باشند.

و در روایت دیگر می‌فرمایند: کسیکه مؤمنی را اذیت کند مرا اذیت کرده است.

امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید: اعلان جنگ بمن داده است کسیکه بندهٔ مؤمن مرا اذیت کند.

حضرت علی علیه‌السلام می‌فرمایند: مؤمن خود را در زحمت و سختی نگه می‌دارد و مردم از ناحیه او در آسایش هستند. سفری که اسباب اذیت پدر و مادر باشد حرام است و انسان باید در آن سفر نمازش را تمام بخواند و روزه هم بگیرد.

۷ـ تهمت:

یکی از گناهان کبیره‌ای که مربوط به حق‌الناس می‌شود تهمت است. تهمت آنست که درباره بردار مسلمان چیزی گفته شود که در او وجود ندارد.

مثلاًـ گفته شود، فلانی دزد، خائن، چشم چران است در حالیکه او چنین نباشد: قرآن می‌فرماید: هر کسی خطا یا گناهی مرتکب شود سپس آنرا به گردن بی‌گناهی بیفکند باربهتان و گناه آشکاری را بدوش گرفته است.

امام صادق علیه‌السلام می‌فرمایند: بهتان و تهمت‌زدن به بی‌گناه از کوههای بزرگ، گناهش سنگین‌تر است.

رسول خدا (ص) فرمودند: کسیکه بمرد یا زن با ایمان تهمت بزند و درباره او چیزی بگوید که در او نیست. خداوند روز قیامت او را برتلی از آتش قرار می‌دهد تا از مسئولیت آنچه گفته است برآید. تهمت زدن بهر کسی حرام است و نسبت به مرده و هر کسی که نمی‌تواند از خود دفاع کند گناهش بیشتر است.

۸ـ افشاگری و ریختن آبروی مؤمن:

یکی از گناهان کبیره که حق‌الناس محسوب می‌شود، ریختن آبروی مؤمن است بهر نحوی که باشد خواه به مسخره‌کردن باشد خواه‌به عیب‌جویی و بدگویی‌وافشاگری.

لذا توجه باینکه مؤمن کسی است که بندگی خدا را می‌کند نه بندگی هوای نفس و شیطان را و از صراط مستقیم منحرف نمی‌شود و دائماً دستورات خداوند متعال و چهارده معصوم را چراغ هدایت خود قرار می‌دهد. قرآن کریم درباره منافقانی که دوست دارند زشتی در میان مردم با ایمان شیوع یابد عذاب دردناکی را برای آنها وعده داده است. (سوره نور، آیه ۱۹)

بنابراین مؤمن واقعی علاوه بر اینکه خود مرتکب کار زشت و گناه نمی‌شود بلکه بکار زشت و گناهی که از دیگران سر می‌زند راضی نیست و نهی از منکر می‌کند.

پیامبر (علیه‌السلام) به کعبه نگاهی کردند و فرمودند: چه با عظمت هستی و حرمت تو چقدر زیاد است ولی حرمت مؤمن از حرمت تو بیشتر است. خداوند جان و مال و آبروی مؤمن را محترم شمرده است. (کشاف زمخشری، ج ۲، ص ۳۷۲)

پیامبر (ص) فرمودند: کسیکه خودداری کند از ریختن آبروی مردم خداوند عفو می‌کند گناهان او را در قیامت و آبروی او را حفظ می‌کند.

در جای دیگر معصوم می‌فرمایند: برای کارهای مؤمن هفتاد توجیه در نظر بگیر و بی‌ملاحظه بر کار او ایراد مگیر، چون مؤمن واقعی در همه حال خدا را ناظر اعمال خود می‌داند.

۹ـ گناهان کبیره که نوعاً حق‌الناس هم هست شامل عاق والدین، اسراف ...، می‌باشد که از حوصله این مقاله خارج است که بعضی گفته‌اند گناهان همگی کبیره‌اند چون نافرمانی خداوند متعال است و اصلاً گناه صغیره وجود ندارد و بعضی گفته‌اند گناهانی که وعده عذاب داده شده گناه کبیره و بقیه گناهان صغیره است. بهرحال هر چه عقل کاملتر و ایمان تکامل‌یافته‌تر باشد دوری از گناه بیشتر است تا حدی که از گناه متنفر می‌شوید و حتی حسنات ابرار سیئات المقربین خواهدشد.

راه توبه حق‌الناس:

مال و جان و ارز مسلمان حرمت خاصی دارد و اگر تضییع شود. با ندامت و پشیمانی جبران نمی‌شود و باید حقوق از دست رفته مردم جبران شود.

حضرت علی (ع) می‌فرمایند: یکی از شرایط توبه این است که حقوق مردم را بپردازی تا خدا را به گونه‌ای ملاقات کنی که پاک باشی.

انسان اگر بخواهد واقعاً توبه کند بایدحقوق مردم را بپردازد.

لذا آنچه از حق الناس، خمس و زکات، ربا و رشوه خورده باید به صاحبش برگرداند.

و اگر آبروی کسی را برده باید حلالیت بطلبد و...

و اگر دسترسی باو امکان ندارد باید به عنوان رد مظالم باندازه‌ای که از حقوق مردم تضییع کرده به فقرا بدهد. پیامبر(ص) فرمودند: کسی که ظلمی به کسی کرده باید از او حلالیت بطلبد قبل از آنکه به دیار دیگر منتقل شود که دینار و درهمی در آن وجود ندارد و اگر دسترسی به او ندارد برای او طلب استغفار نماید.

معصومین و طلب حلالیت

طلب حلالیت آنچنان اهمیت دارد که معصومین با وجود اینکه کوچکترین گناه و ظلمی از آنها سر نزده است از مردم طلب حلالیت می کردند.

پیامبر(ص) در یکی از روزهای بیماریش در حالی که سرش را با پارچه‌ای بسته بودند و علی علیه‌السلام و فضل‌بن عباس زیر بغلش را گرفته بودند و پاهایشان بر زمین کشیده می‌شد وارد مسجد شدند و روی منبر قرار گرفت و فرمودند مردم! وقت آن رسیده است که من از میان شما بروم. اگر به کسی وعده‌ای داده‌ام، آماده‌ام انجام دهم. و هر کسی طلبی از من دارد بگوید تا بپردازم. در این موقع مردی برخاست و عرض کرد چندی قبل بمن وعده دادید که اگر ازدواج کنم مبلغی بمن کمک کنید. پیامبر فوراً به فضل‌بن عباس دستور داد که مبلغ مورد نظر او را بپردازد و از منبر پائین آمده و به خانه رفتند.

حضرت زهرا علیهاالسلام که در رأس تمام زنان عالم است و مظهر عصمت است در پایان زندگی کوتاهی که با حضرت علی (علیه‌السلام) داشت در آخرین ساعات عمرش رو به حضرت علی (ع) کرد و فرمود در این مدتی که در خانه‌ات بودم اگر هرگونه خلافِ حقی از من سرزده مرا حلال کن. (همسران فعلی چگونه‌اند؟!)

آقایمان امیرالمؤمنین علیه‌السلام فرمودند: قوام و پایداری جامعه بر چهار مطلب استوار است. اول عالمی که به علمش عمل کند دوم جاهلی که درصدد کسب علم و برطرف شدن جهل خودش باشد. سوم ثروتمندی که زیادی ثروتش را انفاق کند. چهارم فقیری که از جاده تقوا منحرف نشود (و توکل بر خدا و تلاش خود داشته باشد).

«روزی» در کلام نبی اکرم(ص)

خداوند، روزی بنده مؤمن خویش را از جائیکه انتظار ندارد می‌رساند.

بزرگترین افراد امت من آنها هستند که نه چندان توانگرند که خود را گم کنند و نه چندان فقیر که دست به سؤال گشایند.

انتظار گشایش از جانب خداوند عبادت است و هر که به روزی اندک راضی باشد، خداوند از او بعبادت اندک راضی می‌شود.

انسان به سبب گناه از روزی محتوم محروم می‌شود.

روزی بیشتر از اجل در جستجو بنده است.

وقتی خداوند بنده‌ای را دوست دارد، روزی او را به قدر کفایت قرار می‌دهد.

هیچ کس نمیرد تا روزی خود را به پایان برد.

صبح خیزی مایه برکت و رستگاری است.

بگذارید خداوند بعضی مردم را بوسیله بعضی دیگر روزی دهد.

نیکی روزی را بیفزاید.

هر که تنش سالم است و در جماعت خویش ایمن است و قوت روز خویش دارد، جهان سراسر از آن اوست.

عواملی که باعث وسعت رزق و روزیست

۱ـ خوش‌خلقی و خوش‌اخلاقی باعث وسعت رزق است و خوش‌اخلاقی واقعی رعایت حدود و موازین شرعیت.

۲ـ راستگویی و رعایت تقوی باعث وسعت رزق است.

۳ـ خواندن نماز اول وقت (مگر در مواقعیکه حق کسی ضایع شود).

۴ـ خیرخواه مردم بودن برای مشورت و خرید و فروش و امر ازدواج آنچه برای خود می‌خواهد برای دیگران هم بخواهد.

۵ـ دائم الطهارت بودن (یعنی همیشه باوضو و پاک باشد) باعث وسعت رزق می‌شود.

۶ـ خواندن نوافل بخصوص نوافل شب در نزدیک به اذان که ادامه دهد تا طلوع آفتاب.

۷ـ محبت اهل البیت حضرت ختمی مرتبت (و آن بدین ترتیب است که علاوه بر دوست داشتن ایشان به فرمایشات آنان توجه و عمل شود.)

۸ـ اطاعت پدر و مادر بطوریکه اطاعت یک سرباز از فرمانده مقتدر و توانمند اطاعت میکند که رضی ا ...رضی الوالدین.

۹ـ امانت‌داری و ادای حق ا ...و حق الناس باعث وسعت رزق است.

لذا پیشنهاد می‌شود شریکانی که به موازین شرعی معتقد نیستند هر چه زودتر فسخ شراکت کنید که برکت از زندگی بی‌تقوا می‌رود.

۱۰ـ برگزاری جلسات ائمه اطهار و خوراک دادن به شرکت کنندگان باعث وسعت رزق است.

۱۱ـ پرداخت ذکات و خمس باعث وسعت رزق است. که همانند حرص کردن درختان است.

۱۲ـ عمل کردن به وصیت والدین که باعث دعای ایشان است چه در حیات چه پس از فوت باعث وسعت رزق است.

۱۳ـ خواندن بعضی از سوره‌های قرآن بخصوص سوره واقعه باعث وسعت رزق است.

۱۴ـ خوش کلام بودن باعث وسعت رزق است.

۱۵ـ از حضرت رسول(ص) آمده است که روزی برای هر کس مقرر می‌باشد، بسان قطره باران برآنکس می بارد. (اختیار آن بدست کسی جز خدا نیست) ولی خدای را فزونیها و تفضلاتی است که شما بوسیله کسب بدان دست می‌یابید.

۱۶ـ امام محمدباقر(ع) میفرمایند: هر فردی را خداوند روزی معینی مقرر فرموده که بوی می رسد و از سوئی مال حرام نیز بر او عرضه می‌شود، اگر از حرام استفاده نمود در عوض از حلال او می‌کاهد، و روزیهائی کلان اضافه بر روزی مقرر نیز نزد خداوند می‌باشد (که بکسب یا بدعا بدست می‌آید).

معارف و معاریف جلد سوم ۹۴ ـ ۱۰۹۲

۱۷ـ امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام میفرمایند: بسیار استغفار کنید و بدین‌وسیله روزی را بسوی خود جلب کنید حضرت رسول اکرم(ص) روزی ۷۰ مرتبه استغفار می‌کردند در حالیکه معصوم بودند.

معارف و معاریف جلد سوم ۹۴ ـ ۱۰۹۲

۱۸ـ پیغمبر(ص) بعلی فرمودند: ای علی هرگز غم روزی فردا را مخور که هر فردائی روزی خود را بهمراه دارد. و نیز از آن حضرت است که فرمودند: ای مردم روزی هر کسی نزد خداوند مقرر می باشد و هر که هر مقدار که برایش مقرر شده بدستش خواهد رسید پس در کسب روزی متین و آرام باشید و آبروی خود را مبرید.

معارف و معاریف جلد سوم ۹۴ ـ ۱۰۹۲

۱۹ـ امام عسکری(ع) فرمودند: «روزهائیکه برای هر کسی نوشته شده بحرص فراهم نیاید.

معارف و معاریف جلد سوم ۹۴ ـ ۱۰۹۲

۲۰ـ امام صادق(ع) فرمودند: خداوند روزی احمقان را زیاد کرده تا عقلا پند گیرند و بدانند که دنیا را بعقل و اندیشه نتوان بچنگ آورد.

معارف و معاریف جلد سوم ۹۴ ـ ۱۰۹۲

۲۱ـ پیغمبر(ص) فرمودند: خدا نخواسته روزی بنده‌اش را از راههای معین تأمین کند، چه اگر بنده روزی خویش را از راه معین نداند بیشتر دعا کند.

معارف و معاریف جلد سوم ۹۴ ـ ۱۰۹۲

۲۲ـ امام صادق(ع) میفرمایند: چون خداوند روزی کسی را در سرزمینی مقرر کند کاری به پیش پایش افکند که بدان سرزمین سفر کند و خواندن روزانه ۷۰ مرتبه استغفرا ...و سپس ۷ مرتبه الحمدا ...و سپس ۷ مرتبه سبحان ا ...و سپس ۱۰۰ مرتبه استغفرا... گفتن در حالیکه حالت توبه و پشیمانی قلبی داشته باشد در وسعت رزق مؤثر می‌دانند.

معارف و معاریف جلد سوم ۹۴ ـ ۱۰۹۲

۲۳ـ در حدیث آمده است که امام سجاد(ع) هر بامداد جهت کسب روزی از خانه بیرون می‌شدند روزی یکی از آن حضرت پرسید بکجا می‌روید؟ فرمود: می‌خواهم بر خانواده‌ام صدقه کنم.

وی گفت صدقه؟! فرمود: آری هر کسی که به دنبال روزی حلال باشد آن روزی از جانب خداوند عزوجل برای او صدقه است.

معارف و معاریف جلد سوم ۹۴ ـ ۱۰۹۲

۲۴ـ از امیرالمؤمنین علیه‌السلام رسیده که؛ جمع دو نماز و تعقیب پس از نماز صبح و عصر و صله‌رحم و نظافت خانه و همدردی با برادران دینی و به دنبال کسب روزی رفتن و استغفار نمودن و امین بودن و حق گفتن و حکایت اذان (هرجمله که مؤذن گوید تو نیز آهسته همان را بگوئی) و در حال دست به آب سخن نگفتن و حرص را رها ساختن و سپاس نعمت‌بخش حقیقی بجای آوردن و از سوگند دروغ اجتناب نمودن و پیش از غذا دست شستن و ته مانده سفره (مانند خرده نان) خوردن روزی را زیاد می کند.

معارف و معاریف جلد سوم ۹۴ ـ ۱۰۹۲

۲۵ـ شخصی در حضور امام صادق(ع) گفت «اللهم اِنی اسئلك رزقاً حلالاً طیباً» خداوندا روزی حلال و طیب از تو می‌خواهم.

حضرت فرمودند: هیهات هیهات این (روزی حلال واقعی) غذای پیامبران است ولی تو از خداوند روزیی بخواه که در قیامت درباره آن ترا عذاب نکند. و نیز آن حضرت فرمودند: اینکه در قرآن آمده «و ما یؤمن اکثرهم بالله الا و هم مشرکون» (بیشتر مؤمنان بخدا مشرکند) چنین است که کسی بگوید: اگر فلانی نبود هلاک می‌شدم، اگر فلان نبود بچنین و چنان منافعی دست نمی‌یافتم، اگر فلان کس نبود عالم از کفم می‌رفت. مگر نمی‌بینی که این شخص در مملکت خدا برای خدا شریک روز بخش و مدافع قرار داده؟!

راوی گوید: عرض کردم: پس بگوئیم: اگر خدا بمن منت ننهاده بود بوسیله فلانی حاجت من برآورده نمی‌شد.

حضرت فرمودند: آری چنین تعبیری ضرر ندارد.

معارف و معاریف جلد سوم ۹۴ ـ ۱۰۹۲

رزق حلال هدیه الهی است به بندگان خود

در سفر معراج حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله مشاهده کردند بعضی مشغول خوردن گوشتهای فاسد و متعفنند در حالی که گوشتهای تازه و تمیز در آن طرف موجود است. سؤال کردند این گروه چه کسانی هستند. گفتند اینها کسانی هستند که با وجود کسب حلال و مباح مشغول کسب حرام بودند و درآمدهای حلال خود را به حرام تبدیل می‌کردند.

کشاورزی و دامپروری از بهترین شغلهاست و همانند مدرس بودن از جمله شغل اکثر انبیاء و اولیاء الهی است و کماکان پیامبران به شغل دامپروری یا کشاورزی هم مشغول بوده‌اند.

چون صبر و حوصله انسان را زیاد می‌کند و علاوه بر خدمت به خلق، فکر انسان را متوجه خالق خواهد نمود که هیچ کاری بدون خواست خداوند محقق نخواهد شد.

شرایط خریدار و فروشنده ۱۰ مورد است:

۱ـ خریدار و فروشنده بالغ باشند (بنابراین معامله با افراد نابالغ صحیح نیست مگر اینکه از طرف ولی او اذن داشته باشد).

۲ـ خریدار و فروشنده عاقل باشند (لذا معامله با افراد سفیه و نادان صحیح نیست مگر اینکه دو نفر عادل با ولی وی، آن عمل را تأیید نمایند).

۳ـ آنکه حاکم شرع یا قانون اسلامی آنان را از تصرف در اموالشان جلوگیری نکرده باشد، یا در حال بلوغ سفیه نباشد.

۴ـ آنکه قصد خرید و فروش داشته باشند، پس اگر به شوخی بگوید مال خود را فروختم معامله باطل است.

۵ـ آنکه کسی آنها را مجبور یا تهدید یا محضور یا اغفال یا خدعه و دروغ و جوسازی برایشان ایجاد نکرده باشد که در همه این موارد معامله حرام و باطل است.

۶ـ آنکه جنس و عوضی را که می‌دهند شخصاً مالك باشند یعنی ملك دیگری را بدون مجوز شرعی یا قانونی حق فروش ندارد و با پول دیگری هم بدون مجوز شرعی و قانونی حق خرید ندارد که در همه این موارد معامله حرام و باطل است.

۷ـ خریدار و فروشنده در مبادله جنس با پول توازن را رعایت کنند. مگر در مورد صلح (جنس چند میلیون تومانی را به چند هزار تومان صلح کنند).

۸ـ خریدار و فروشنده از آرامش و امنیت برخوردار باشند. لذا خرید و فروش مواد مخدر که هم از نظر قانونی جرم است و هم برای طرفین ایجاد اضطراب و نگرانی از دستگیر شدن دارد و هم جامعه را به فساد و تباهی می‌کشاند، باطل و حرام است.

۹ـ خرید و فروش کالاهائی که از طرف دولت اسلامی قاچاق اعلام می‌شود و از جنبه حقوقی جرم محسوب می‌شود و بعلت منافع جامعه که غلبه بر منافع فرد دارد و با نگرانی و تشویش خاطر توأم است و نوعاً ریسك‌پذیرند جایز نیست.

۱۰ـ خرید و فروش هر شیء که به دیگری زیان رساند و برای طرف مقابل هیچ سودی حاصل نشود باطل و حرام است مانند: جادوگری، فالگیری، کف‌زنی، تردستی، کج‌دستی...،

از حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله نقل است که فرمودند:

از امت من نیست کسی که در معامله با مسلمانان غش (خدعه) کند یا به آنان ضرر بزند یا تقلب و حیله نماید.

هر که با برادر مسلمان خود غش کند، خداوند برکت روزی او را از بین می‌برد و راه معاش او را می‌بندد و او را به خودش واگذار می‌کند.

لذا اگر کسی بنحوی غیر شرعی و غیرقانونی و غیراخلاقی زیانی به دیگری رساند (جسمی، روحی، مالی) ضامن است و باید جبران نماید.

یاد گرفتن احکام معاملات به قدری که مورد احتیاج شخص است لازم و واجب است مستحب است فروشنده بین مشتریها در قیمت جنس فرق نگذارد، و در قیمت جنس سختگیری نکند، و کسی که با او معامله کرده اگر پشیمان شود و از او تقاضای بهم زدن معامله دارد، بپذیرد.

مستحب است انسان خرج روزانه خود را که کسب کرد، بقیه معاملاتش را بدون سود انجام دهد (که خود این رویه باعث رواج کار شخص خواهد شد).

مستحب است از انجام کارهای پست دوری کرد، (چون آبروی مسلمان محترم است) اگر انسان نداند معامله‌ای که کرده صحیح است یا باطل، نمی‌تواند در مالی که گرفته تصرف نماید، ولی چنانچه در موقع معامله احکام آن را می‌دانسته و بعد از معامله شک کند، تصرف او اشکال ندارد و معامله صحیح است (لذا قبل از هر خرید و فروش باید احکام و خیارات معامله را دانست).

کسی که مال ندارد و مخارجی بر او واجب است مثل خرج زن و بچه و والدین در صورت فقیر بودن، باید کسب کند.

مستحب است برای وسعت دادن به زندگی و دستگیری از فقرا و امور خیر بیش از تأمین زندگیش کار کند. تأمین هزینه‌های زندگی برای پدر ثواب صدقه دارد.

مستحب است برای آینده بچه‌هایش بی‌تفاوت نباشد ولی خود را به حرام آلوده نکند.

مستحب است با افراد مؤمن و متدین و دین‌دار معامله کند.

معاملات مکروه

معاملات مکروه شامل موارد زیر است:

۱ـ کفن فروشی (منظور کاسبی است که فقط کفن می‌فروشد که باید منتظر باشد کسی از امت اسلام بمیرد تا کار او بگردد لذا اگر پارچه‌فروشی پارچه کفن هم بفروشد مانعی ندارد).

۲ـ قصابی (به علت اینکه موقع ذبح، مرتب با خون مواجه است، لذا پیشنهاد می‌شود هر چند صباحی شغل خود را تغییر دهد یا به مسافرت حلال مانند زیارت برود).

۳ـ ملک فروشی (منظور کاری است که ملت فلسطین با صهیونیست‌ها کردند و برای بقیه املاک فلسطین به زور اسلحه و حمایت ابر جنایتکاران دنیا، فلسطین اشغال شد و بیش از پنجاه سال تحمل کشتار و تجاوز و اسارت و تبعید را کرده‌اند).

۴ـ زرگری (به علت مواجه بودن با خانم‌ها که از نفس باید به خدا پناه برد که گفته‌اند مرد را زن گول می‌زند و زن را طلا (البته زنهای عفیف را همه دنیا هم قادر به فریبشان نیست و بعضی از مردهای متدین هم چنین هستند).

۵ـ معامله با مردمان پست (معاشرت با افراد ناباب و شرور و ناپاک باعث می شود با چنین افراد هم معامله و معاشرت داشته و همین افراد بطور ناخواسته پای انسان را به گناه و معصیت و حرام باز می کنند).

۶ـ معامله بین اذان صبح و اول آفتاب (این زمان فرشته رزق نزول می کند به زمین، و شایسته نیست وقت عبادت و راز و نیاز را به معامله و خرید و فروش ترجیح داد. کسبه عزیز تره‌بار باید حداقل نماز صبح را به‌جا آورند و پس از تسبیحات حضرت‌زهراعلیهاالسلام با ذکر و یاد خدا برای کسب روزی حلال به میادین بروند. چون موقع نماز در مسجدالحرام طواف هم تعطیل می‌شود و نماز خوانده می‌شود.

۷ـ خرید و فروش گندم و جو (چنانچه احتکار آن امکان داشته باشد و بطور کلی ارزاق روزمره مردم نباید احتکار شود و در دید مردم به وفور باشد).
۸ـ برای خریدن جنسی که دیگری اقدام به خریدن کرده است.
۹ـ قسم خوردن در معامله اگر چه راست بگوید.

معاملات حرام و مباح

خرید و فروش عین نجس مثل مسکرات، بول و غائط بنا به نظر اکثر مراجع حرام است.
خرید و فروش خون انسان برای معالجه بیماران بنابر احتیاط واجب جایز است.
خرید و فروش مال غصبی بدون اجازه صاحبش حرام است و باطل.
خرید و فروش چیزهائی که مال نیست (مثل پرنده‌ای که در آسمان پرواز می‌کند و آبهائی که در زیر زمین شاید جریان داشته باشد و اسبی که فرار کرده است و...
خرید و فروش چیزهائی که منافع معمولی آن حرام است مثل آلات قمار و موسیقی و لهو و لعب.
خرید و فروش معامله‌ای که در آن ربا باشد حرام است.
خرید و فروش اجناس بصورت نقد و یا نسیه بلامانع است و هرگونه شرط در حین معامله صحیح است.
هر شغل مباح که آلوده به حرام شود مثل رشوه‌خواری که درآمد حلال را هم تبدیل به حرام می‌کند زیرا رشوه دهنده و رشوه‌گیرنده هر دو در آتشند.
شغل ممکن است حلال باشد و مصرفش در راه حرام و گناه باشد.
شغل ممکن است حرام باشد و مصرفش در راه حلال و جایز باشد.
شغل ممکن است مکروه باشد و مصرفش در راه حلال یا حرام باشد.
شغل ممنک است مستحب باشد و مصرفش در راه حلال و یا حرام باشد.
آنچه شرع مقدس تأیید می‌کند شغل یا واجب است یا مکروه است یا مستحب است یا مباح و درآمد آن در راه واجب یا مستحب یا مباح بایستی مصرف شود.

انواع رزق و توصیه‌های غذایی

و فی السماء رزقکم بما توعدون ـ در آسمان است رزق شما به آنچه وعده داده شده است.
رزق مانند کسب، شامل رزق حلال و طیب و رزق حرام و رزق مکروه و رزق مباح و رزق مستحب است. کسی که تصمیم بگیرد رزق حلال بخورد، حتماً روزی وی از راه حلال تأمین خواهد شد.
نقل است از شاه نعمت الله ولی چنین ادعائی داشت و می‌گفت خداوند ضامن روزی من است و کسی نمی‌تواند رزق حرام بمن بخوراند. پادشاه وقت ادعای این عارف را می‌شنود و دستور می‌دهد شخص مفلسی را پیدا کنید و به زور مالی از آن بگیرید و با پولش غذائی تهیه کنید و به شخص عارف بخورانید.
مأمورین هم در قصبه‌ای پیرزنی که فقط دارای یک بز بود و از شیر آن گذران عمر می‌کرد را پیدا کرده و با زور و کتک بز وی را ذبح کرده و کبابی فراهم نموده و شاه نعمت الله ولی را به خوردن آن دعوت کردند و ایشان هم از آن غذا تناول نمود. پس از صرف غذا جریان تهیه گوشت آن را توضیح دادند. شاه نعمت الله ولی گفت امکان ندارد. پیرزن را آوردند و گفتند بگو که راضی

نیستی. پیرزن گفت من آخر عمر خود را طی می‌کنم و نذر کرده بودم قبل از فوت این بز را به شاه نعمت الله هدیه کنم که شما آن را به زور از من گرفتید.

آنچه با پول حلال به دست نیاید و یا شرع مقدس حرام کرده باشد خوردن آن حرام است. غذاهائی که برای بدن ضررشان بیش از نفعشان است خوردنش حرام است. حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: از خوردن چیزی که میل به آن نداری پرهیز کن.

افرادی که در مالشان هم مال حلال هست و هم مال حرام، اگر مهمانی دادند با قصد اینکه از مال حلال آنها مصرف می‌کنیم، شرکت کنید، بشرط اینکه به گناهان دیگر آلوده نشوید.

مال حلال تا هفت نسل انسان برکت دارد و مال حرام یا در زمان خودمان از بین می‌رود یا در زمان فرزندانمان.

نشستن بر سر سفره‌های حرام مانند سفره‌هائی که در آنها مشروبات الکلی چیده شده حرام است اگر چه از آنها تناول نکنید و به محض حضور، جزئی از آنها محسوب می‌شوید.

مستحب است ولیمه عقد و عروسی در صرف نهار باشد و بهتر است شبها غذای سبک (مثل نان و پنیر و یا نان و شیر تنها و یا میوه بسنده شود).

صبحانه غذای اصلی است و حتماً باید صرف شود و بهتر است نان و پنیر را با گردو و شیر و نان را با عسل یا مربا و یا نان و تخم‌مرغ و شیر مصرف شود.

نهار بهتر است از نوع غذای گرم باشد و در کنار آن ماست و سبزیجات صرف شود.

در قرآن کریم اول میوه را مطرح می‌کند، بعد لحم طیر یعنی میوه را قبل از غذا میل کنید، نه همانند اروپائیان بعد از غذا.

ضرب‌المثلی است که می‌گوید: صبحانه را تنهائی بخور، نهار را با دوستت و شام را با دشمنت.

خوردن لبنیات از طفولیت مفید است و از چهل سالگی به بعد شیر باید جزء غذای اصلی سالخوردگان باشد و از خوردن میوه‌ها غافل نشوند. خوردن خیار با پوست و ته خیار باعث جلوگیری از سرطان است.

خرما، عسل، زیتون، انجیر، انار، موز، سیب گلاب یا قرمز، مرکبات، زردآلو و سبزیجات که بطور بهداشتی تمیز شده باشند برای سلامتی فوق‌العاده مؤثر است.

کسی که روزانه دو عددسیب میل کند همیشه‌سالم است.

خوردن عدس باعث تسکین اعصاب خواهد شد.

غذاهای داغ مکروه است و علم پزشکی ثابت کرده که ایجاد سرطان ریه می‌شود.

غذاهای پرکالری و چرب قبل از خواب مکروه است. همچنین خوردن شیرینی‌های غیرطبیعی باعث چاق شدن و تبدیل شیرینی به چربی می‌شود.

خوردن گوشت زیاد خوردنش مکروه است و دستور است شکم خود را قبور حیوانات قرار ندهید که انسان قسی‌القلب خواهد شد مضافاً به اینکه دندانهای انسان برای گوشتخواری آفریده نشده‌اند. در عوض شیر جنگل که دندانهایش برای گوشت خوردن خلق شده هفته‌ای یک روز شکار را تعطیل می‌کند.

خلاصه اینکه گفته‌اند به غذایت نگاه کن بیشتر از باب حلال و حرام بودن آن است چون اگر کسب حلال شد، غذا حلال می‌شود و اگر غذا حلال شد نطفه سالم و صالح می‌شود و سپس خانواده و اجتماع و کشور و جهان صالح می شوند انشاء الله تعالی.

خوردن گوشت ماهی به مراتب از گوشتهای دیگر بهتر است و خداوند دریاها را به عنوان ذخیره گوشت قرار داده است.

در قدیم که نان را بدون نمک تهیه می‌کردند خوردن کمی نمک قبل و بعد از غذا مستحب بوده است که فعلاً توصیه نمی‌شود

ولی بدون اشتها غذا نخوردن و قبل از سیر شدن کامل دست از غذا کشیدن و خوب جویدن غذا و شستن دستها قبل از غذا و بعد از غذا بدون تماس با حوله و حداقل هفت قدم راه رفتن بعد از غذا و سپس چند دقیقه‌ای به پشت خوابیدن و پای راست خود را بر روی پای چپ قرار دادن از توصیه‌های رهبران شیعه است.

خلاصه اینکه زیاد خوردن پدر دردها و کم خوردن پدر درمانهاست.

(نبی اکرم صلی الله علیه و آله)

دوستی با مردم دانا چون زرین کوزه‌ایست

نشکند، گر بشکند نتوان بدور انداختن

دوستی با مردم نادان سفالین کوزه ایست

بشکند، گر نشکند باید بدور انداختن

دوستی با مردم دانا نکوست

دشمن دانا به از نادان دوست

دشمن دانا بلندت می کند

بر زمینت می‌زند نادان دوست

تا توانی میگریز از یار بد

یار بد بدتر بود از مار بد

مار بد تنها ترا بر جان زند

یار بد بر جان و بر ایمان زند

دوست آن باشد که گیرد دست دوست

در پریشان حالی و درماندگی

دوست‌دارم که‌دوست‌عیب‌مراهمچو آینه‌روبرو گوید

نه آنکه پشت سر رود و همچو شانه موبه‌مو گوید

دوست هر کس عقل اوست و دشمن هر کس جهل اوست، دوستی که عقل ندارد، دین ندارد و دوستی که دین ندراد ضرر و خطرش چند برابر است.

والسلام علی من التبع الهدی

الحقیر عباسعلی حقیقی‌زاده

۱۵/۴/۸۳

منابع:

۱ـ اطلاعات شخصی و توفیق الهی

۲ـ کتاب حق‌الناس حاج آقا محمود اکبری

۳ـ بهداشت روانی محیط کار و زندگی

۴ـ مکاسب حوزه علمیه

درباره مرکز

بسم الله الرحمن الرحیم

جاهِدُوا بِأَمْوالِکُمْ وَ أَنْفُسِکُمْ فی سَبیلِ اللَّهِ ذلِکُمْ خَیْرٌ لَکُمْ إِنْ کُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...

ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : -۶۲۱-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۱۸۰-۰۱۹۰IR ۰۶۰۹-۵۳به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

قائمیه
اصفهان
مرکز تحقیقات رایانه ای
www
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹